

Rewitalizacja - finansowanie i realizacja

Szkolenie przeprowadzono w ramach projektu pn.
„Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Jelenia Góra na lata 2015-2023” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w
ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020”

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Plan prezentacji

Harmonogram szkolenia:

9:00 – 10:15:

1. Podstawowe zagadnienia związane z procesem rewitalizacji. Ustawa o rewitalizacji. Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie tworzenia programów rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji, a Lokalny Program Rewitalizacji - podobieństwa, różnice oraz bezpośrednie i pośrednie skutki prawne wynikające z obu dokumentów dla gminy.
2. Powiązanie programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy oraz Strategią ZIT AJ.

10:15 – 10.30 - przerwa kawowa.

Plan prezentacji

Harmonogram szkolenia:

10:30 – 13:00:

1. Wyznaczanie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji – diagnoza obszaru (kryteria, wskaźniki itp.).
2. Finansowanie rewitalizacji w Polsce w perspektywie finansowej 2014-2020.
3. Finansowanie rewitalizacji w RPO WD 2014-2020. Zadania możliwe do dofinansowania środkami UE. Planowane terminy naboru wniosków.

13:00 – 13:45 - lunch obiadowy.

Plan prezentacji

Harmonogram szkolenia:

13:45 – 17:00:

1. Zasady aplikowania o dofinansowanie projektów na remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przez potencjalnych beneficjentów wymienionych w SZOOP RPO WD 2014-2020.
2. Zaangażowanie lokalnej społeczności w proces tworzenia programu rewitalizacji – metody i dobre praktyki.
3. Sposoby monitoringu i ewaluacji programów rewitalizacji.

Panel dyskusyjny – pytania i odpowiedzi.

Centrum Doradztwa Energetycznego

ROK 2011

- DWIE OSOBY
- BRAK REFERENCJI
- DUŻA MOTYWACJA

Centrum Doradztwa Energetycznego

36 SPECJALISTÓW

ROK 2016

173 WYKONANE ZLECENIA DLA J.S.T.

94% OSÓB Z WYŻSZYM WYKSZTAŁCENIEM

100% OSÓB PONIŻEJ 30 ROKU ŻYCIA

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Centrum Doradztwa Energetycznego

Centrum Doradztwa Energetycznego

MW
KANCELARIA

Innowacyjne podejście do
tradycyjnych usług

CDE

Fotowoltaika

1113

ZAMONTOWANYCH PANELI

PV od 2014 roku

Rewitalizacja

Rewitalizacja

CO ZNAJDZIEMY W PORADNIKU?

- 7. WSTĘP
  - Jak rozumieć? • W jakim celu? • Dla kogo?
- 14. Etapy rewitalizacji
- 16. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

- 22. Sporządzenie Gminnego Programu Rewitalizacji
  - 23. Diagnoza 24. Projektowanie 25. Ocena
  - 28. Uchwalenie 30. Narzędzia
- 34. Udział społeczeństwa
  - 34. Konsultacje 41. Komitet Rewitalizacji
- 42. Ocena aktualności
  - Istotne zmiany prawne i powiązania ustawy z innymi dokumentami
- 46.
- 50. PODSUMOWANIE

Rewitalizacja

”

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777) art. 2 ust.

Rewitalizacja

Rewitalizacja

Rewitalizacja (łac. re + vita) - „ożywienie, przywrócenie do życia”

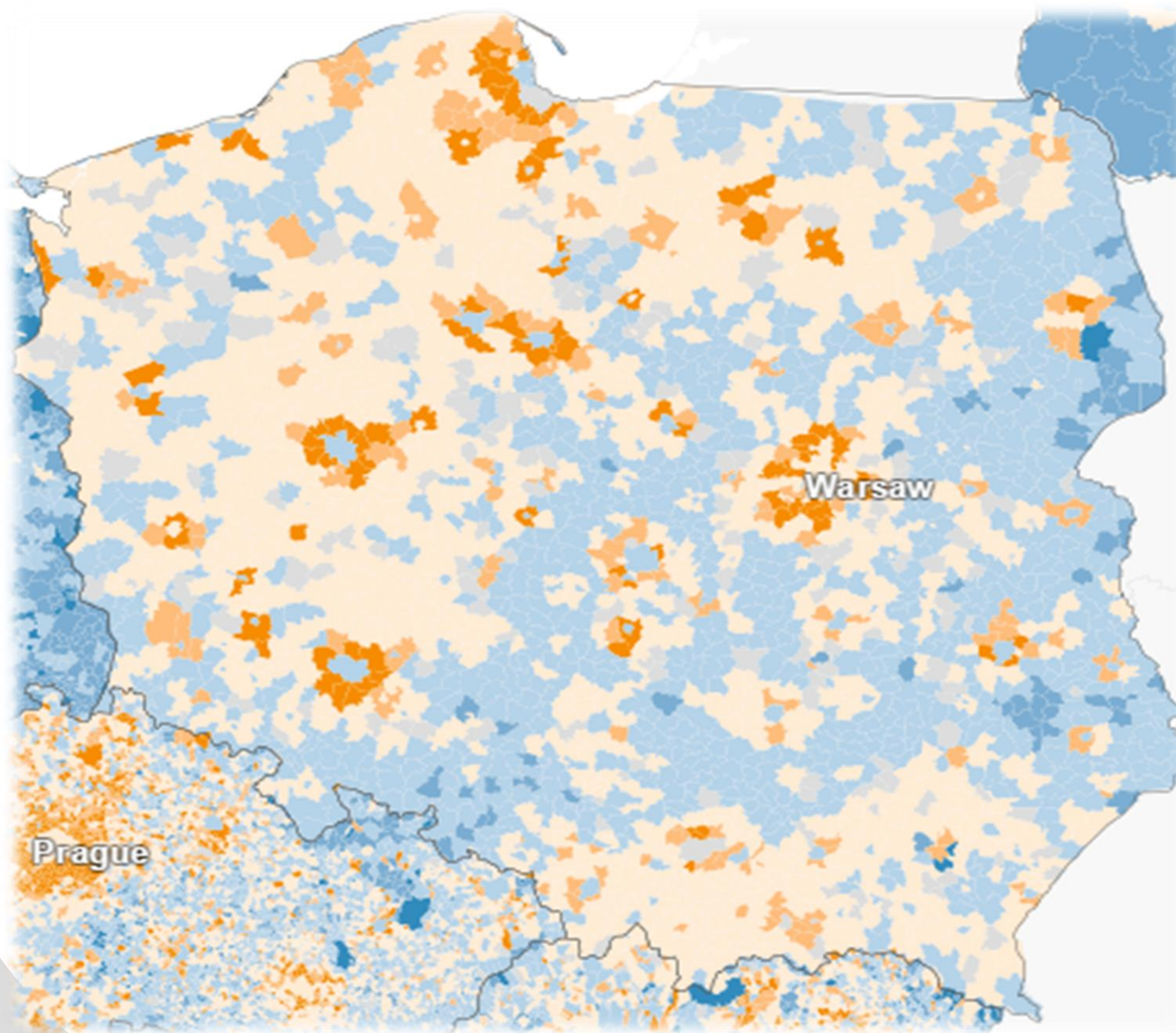
Jak rozumieć?

Skąd wynika?

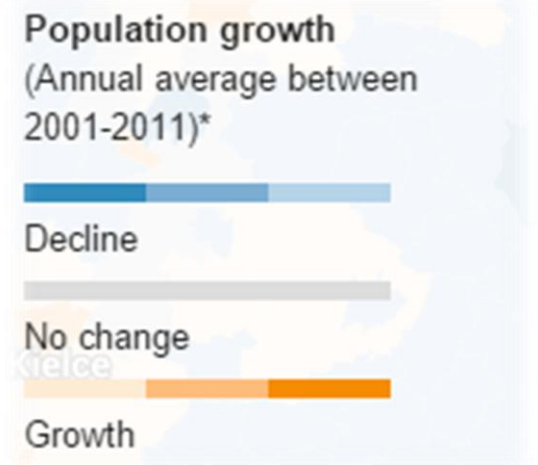
W jakim celu?

Dla kogo?

Źródło: Where the population of Europe is growing – and where it's declining,
<http://interaktiv.morgenpost.de/europakarte>

Rewitalizacja

Ustawa o rewitalizacji

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

LPR/GPR

Ustawa o rewitalizacji

Art. 1. Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji.

Art. 3. 1. Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne.

LPR/GPR

Ustawa o samorządzie gminnym

Art. 18.

1. Do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej.
2. Do wyłącznej właściwości rady gminy należy:

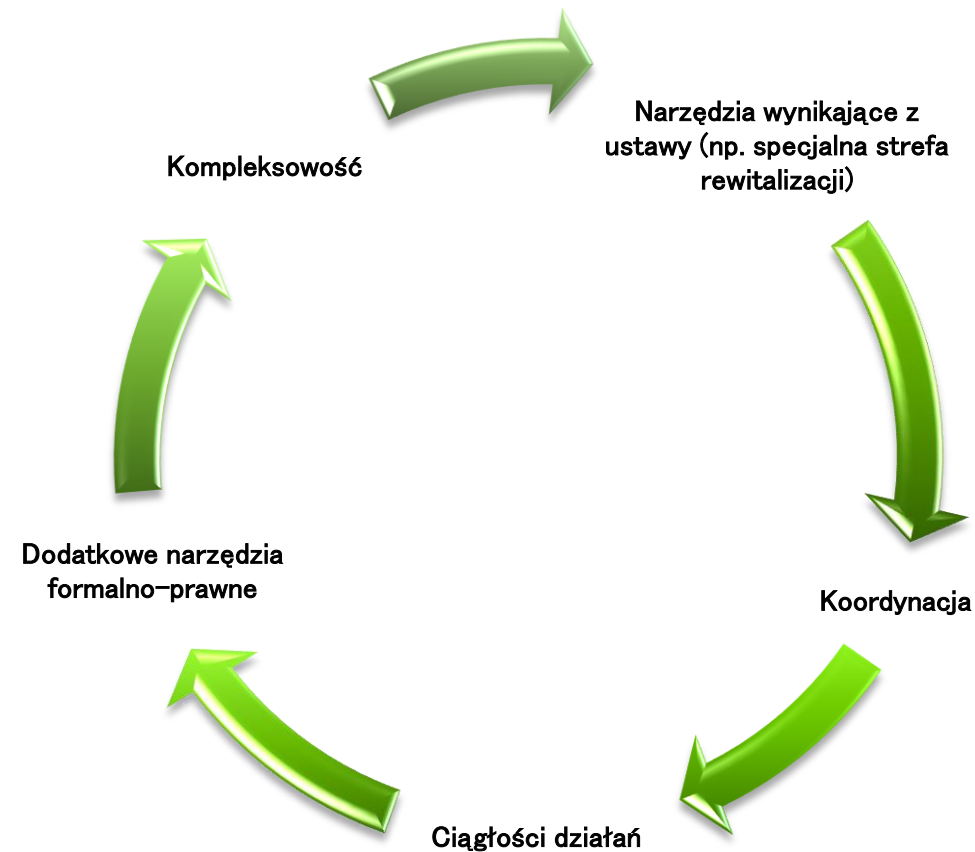
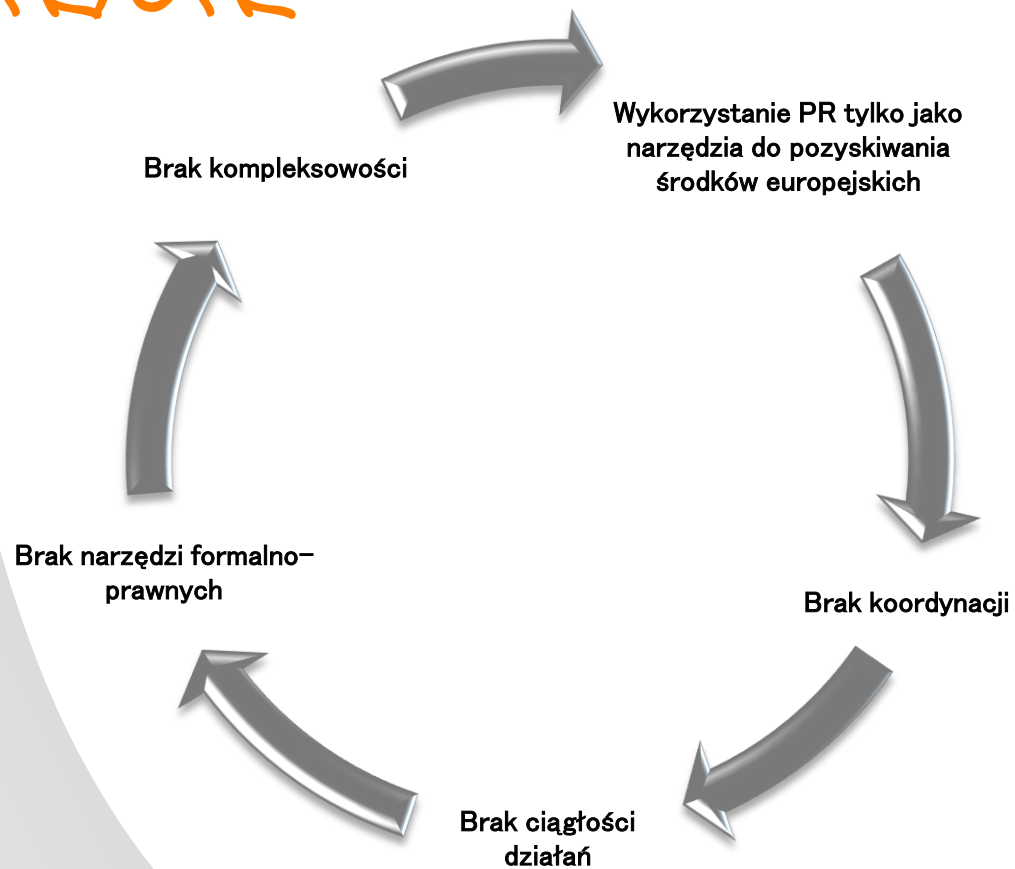
6) uchwalanie programów gospodarczych;

6a) przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;

LPR/GPR

LPR/GPR

Do końca 2023 roku
gminy mogą realizować
przedsięwzięcia
rewitalizacyjne na trzy
sposoby

Ustawa o rewitalizacji
Wytyczne MliR*

Gminny Program
Rewitalizacji

- Budżet gminy
- Środki prywatne
- Fundusze unijne
oraz środki krajowe
- Narzędzia ustawowe

Wytyczne MliR*

Lokalny/Miejski
Program Rewitalizacji

- Budżet gminy
- Środki prywatne
- Fundusze unijne
oraz środki krajowe

Ustawa o samorządzie
gminnym

Program Rewitalizacji

- Budżet gminy
- Środki prywatne

*Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

LPR/GPR

LPR

VS

GPR

Prostsza procedura
(ale tylko do 2023 r.)

Fundusze unijne

Specjalna strefa
rewitalizacji

Miejsowe plany
rewitalizacji

Komitet
Rewitalizacyjny

Fundusze unijne

LPR/GPR

Art. 52. 1. Do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji. **W takim przypadku wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Strefy, a także uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji nie jest dopuszczalne.**

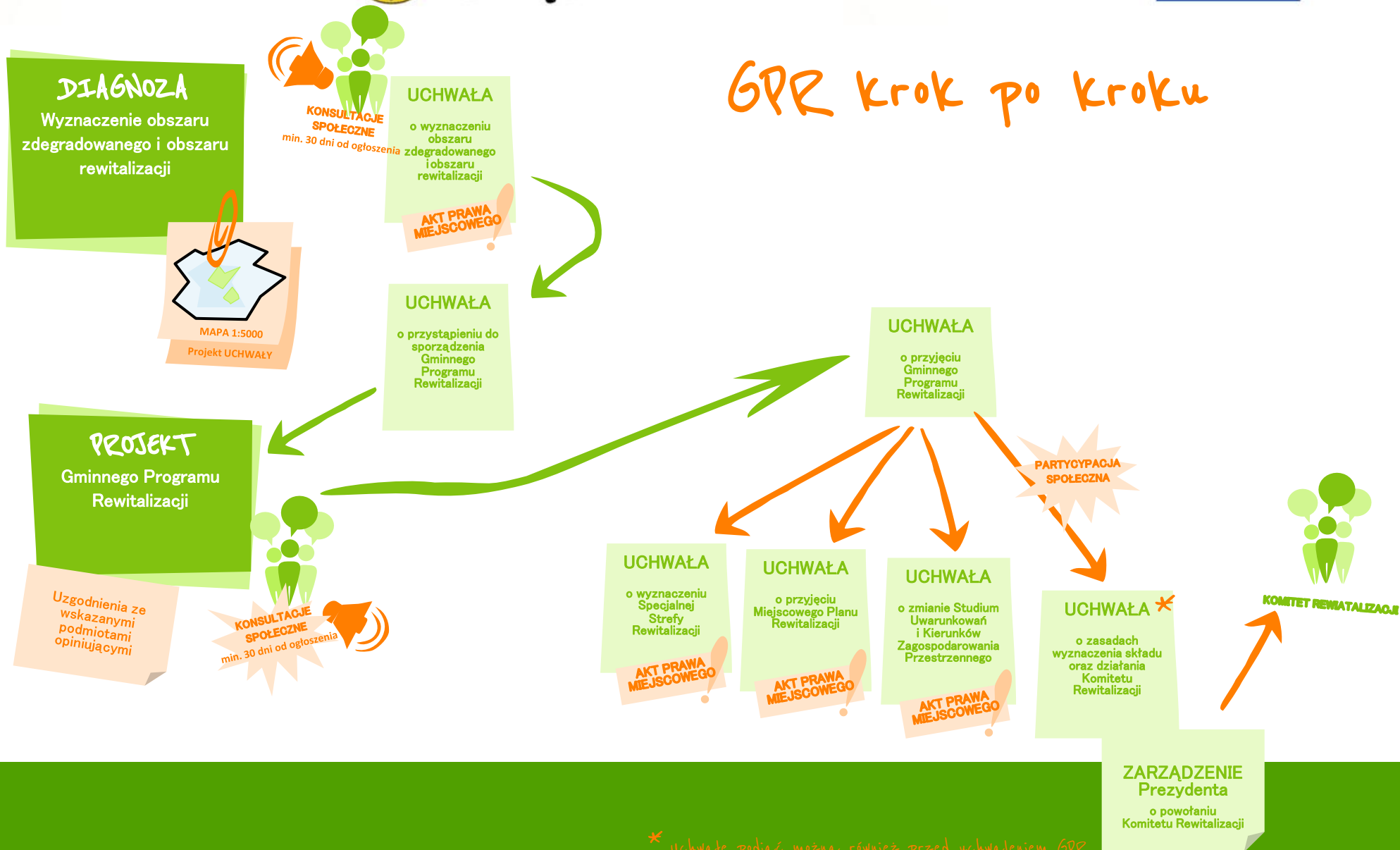
2. Jeżeli program, o którym mowa w ust. 1, **uchwalony przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy**, zawiera co najmniej opis procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów gminy oraz diagnozę pozwalającą na wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, **na jego podstawie może zostać opracowany i uchwalony gminny program rewitalizacji.**

GPR

GPR krok po kroku

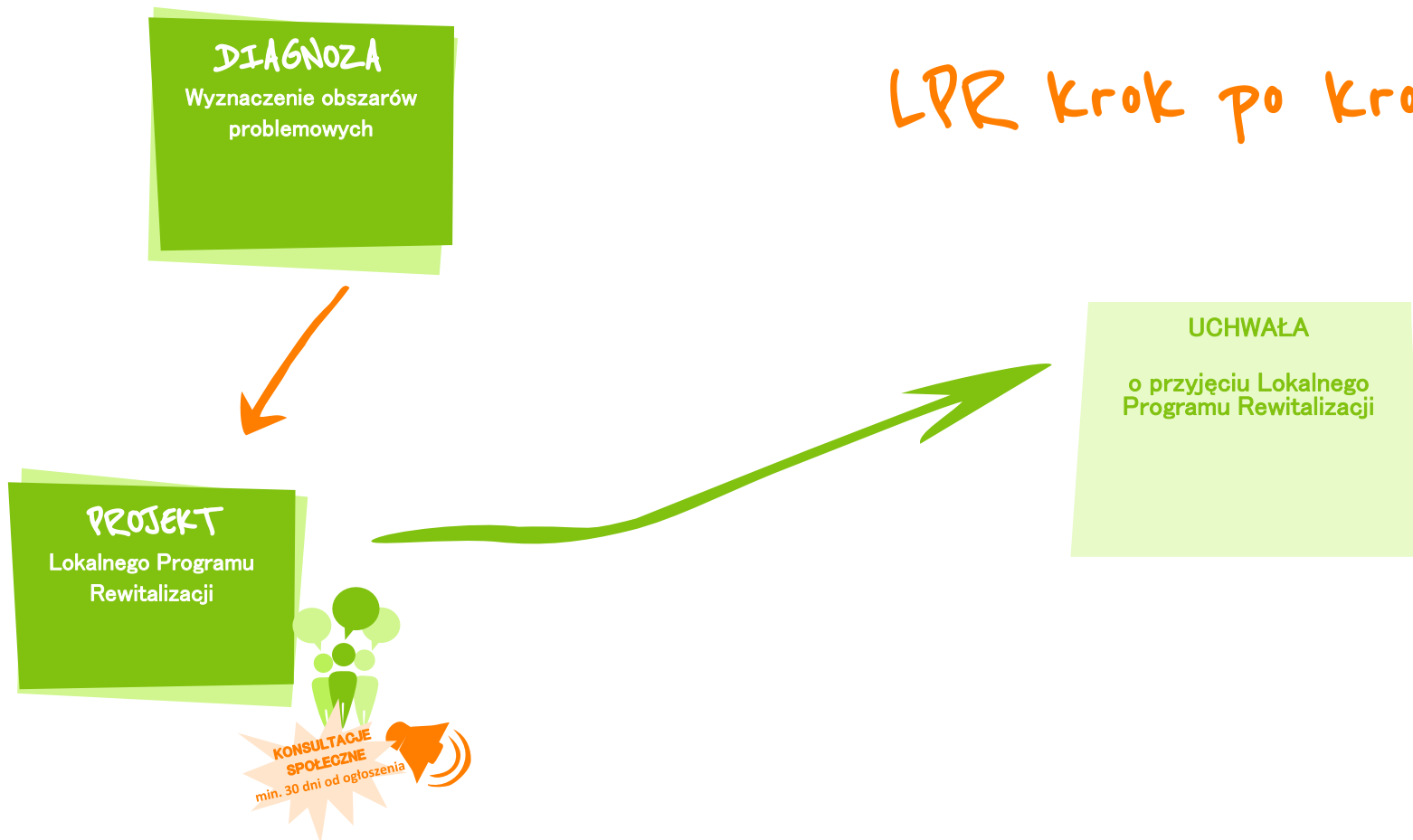

* uchwałę podjąć można również przed uchwaleniem GPR

LPR

LPR krok po kroku

Uchwała o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Prawo pierwokupu

Rada Gminy można ustanowić:

1) na rzecz gminy prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji;

2) na obszarze rewitalizacji zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy, dla wszystkich albo określonych w tej uchwale zmian sposobu zagospodarowania terenu wymagających tej decyzji, w tym zmian sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, jeżeli stan zagospodarowania obszaru rewitalizacji oraz stopień jego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wskazują, że nieustanowienie zakazu może doprowadzić do niekorzystnych zmian w zagospodarowaniu obszaru rewitalizacji, pogłębiających niekorzystne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1.

zakaz wydawania decyzji
o warunkach zabudowy

Komitet rewitalizacji

Art. 7

2. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji ustala się, uwzględniając funkcję Komitetu [...] oraz zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli.

3. Zasady, o których mowa w ust. 2, określa, w drodze uchwały, rada gminy przed uchwaleniem gminnego programu rewitalizacji albo w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia jego uchwalenia. Podjęcie uchwały jest poprzedzone konsultacjami społecznymi. Uchwała nie stanowi aktu prawa miejscowego.

Komitet rewitalizacji

Komitet rewitalizacji powołany jest zarządzeniem wójta, burmistrza lub prezydenta miasta po przyjęciu uchwały przez radę gminy. Uchwała o powołaniu komitetu rewitalizacyjnego nie stanowi aktu prawa miejscowego.

Ważne

1. ^{Przed} przyjęciem GPR

→
naniesienie odpowiednich zmian do programu, uwzględniając również możliwość powołania komitetu rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji, który ten program obejmuje

2. ^{Po} uchwaleniu GPR

→
można zawrzeć w programie ramowe zasady działania komitetu

PRZYKŁADOWY SKŁAD KOMITETU REWITALIZACJI

Przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji

Przedstawiciele innych mieszkańców gminy

Przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą lub społeczną

Przedstawiciele jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych

Przedstawiciele organów władzy publicznej

Specjalna strefa rewitalizacji

Specjalna Strefa Rewitalizacji

Cel: zapewnienie sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Decyzja o utworzeniu Specjalnej Strefy Rewitalizacji powinna wynikać z analiz wykonanych podczas sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji, a ponadto należy w tej kwestii działać sprawnie, by móc w jak największym stopniu skorzystać z możliwości jakie daje utworzenie strefy.

Wniosek o jej ustalenie składa się po uchwaleniu GPR, z którym ma być on zbieżny

10 lat

Rozwój społecznego budownictwa

- Budowa lub przebudowa budynków służących rozwojowi społecznego budownictwa czynszowego wykonywana na obszarze Strefy oraz przewidziana w gminnym programie rewitalizacji w ramach **podstawowych** przedsięwzięć rewitalizacyjnych, stanowi cel publiczny

Przez społeczne budownictwo czynszowe należy rozumieć budownictwo mieszkaniowe realizowane przy **łącznym** spełnieniu następujących warunków:

- dostęp do lokali mieszkalnych odbywa się na zasadach nierynkowych na podstawie kryteriów określonych przez organy władzy publicznej;
- na etapie budowy, przebudowy lub użytkowania budynków podmioty realizujące inwestycje korzystają ze wsparcia środkami publicznymi;
- jest realizowane przez podmioty, których głównym celem działania nie jest osiągnięcie zysku

Szczególna procedura opróżniania lokali mieszkalnych

Art. 28. 1. Na obszarze Strefy lokator jest obowiązany opróżnić, na czas wykonywania robót budowlanych, lokal wchodzący w skład mieszkaniowego zasobu gminy, jeżeli jest to niezbędne do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (...).

określenie zasad opróżniania lokali i przenoszenia lokatorów do lokali zamiennych na czas wykonywania robót budowlanych, jako element przedsięwzięć rewitalizacyjnych

ALE

- Termin opuszczenia lokalu to co najmniej **60 dni** od daty dokonania wypowiedzenia
- Należy zapewnić lokal „w tej samej miejscowości, o powierzchni, wyposażeniu i stanie technicznym równych lub korzystniejszych niż w dotychczasowym lokalu” –
WYJĄTEK: *nie stosuje się jeśli lokator wyrazi zgodę*
- Obowiązek pokrycia kosztów przeprowadzki spoczywa na gminie

Jeśli lokator nie opuści lokalu w terminie, wójt, burmistrz, prezydent, może wystąpić do wojewody z wnioskiem o wydanie nakazu opuszczenia lokalu

Uchwała o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Art. 28. 3. Po zakończeniu wykonywania robót budowlanych wójt, burmistrz albo prezydent miasta udostępnia lokatorowi, w ramach istniejącego stosunku prawnego, ten sam lokal, a jeżeli jest to niemożliwe z uwagi na przebudowę lokalu, zmianę sposobu jego użytkowania lub brak zgody lokatora – zawiera z lokatorem umowę najmu lokalu.

- ➔ Gdy lokator nie opróżnił lokalu w terminie wójt, burmistrz albo prezydent miasta może wystąpić do wojewody z wnioskiem o wydanie decyzji nakazującej opróżnienie lokalu
- ➔ Wojewoda wydaje decyzję nakazującą opróżnienie lokalu w terminie **30 dni** od dnia złożenia wniosku, możliwość odwołania w terminie **14 dni** do właściwego ministra
- ➔ Do egzekucji obowiązku wynikającego z decyzji wojewody stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Egzekucję obowiązku wynikającego z decyzji przeprowadza się w terminie **30 dni** od dnia doręczenia lokatorowi zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego

określenie zasad opróżniania lokali i przenoszenia lokatorów do lokali zamiennych na czas wykonywania robót budowlanych, jako element przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Jeśli lokator nie opuści lokalu w terminie, wójt, burmistrz, prezydent, może wystąpić do wojewody z wnioskiem o wydanie nakazu opuszczenia lokalu

Decyzje o warunkach zabudowy

zakaz wydawania decyzji
o warunkach zabudowy

Rada gminy może ustanowić na obszarze Strefy **zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy**, dla wszystkich albo określonych w tej uchwale zmian sposobu zagospodarowania terenu wymagających tej decyzji, w tym zmian sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, jeżeli stopień pokrycia obszaru Strefy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wskazuje, że nieustanowienie zakazu może doprowadzić do zmian w zagospodarowaniu Strefy niezgodnych z gminnym programem rewitalizacji albo utrudniających jego realizację.

Dotacje na roboty budowlane

Możliwość udzielania przez gminę dotacji podmiotom sprawującym zarząd nad nieruchomością objętą Specjalną Strefą Rewitalizacji.

do 50%

Cel:

Wsparcie kosztów rewitalizacji
Zachęta dla właścicieli nieruchomości

możliwość udzielenia przez gminę dotacji do 50% nakładów koniecznych na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie lub przebudowie oraz prac konserwatorskich i prac restauratorskich, jeśli przyczynią się one do realizacji założonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

#STRUGA54

Łódź

PRZED REMONTEM

PO REMONCIE

#LEGIONÓW2

Łódź

PRZED REMONTEM

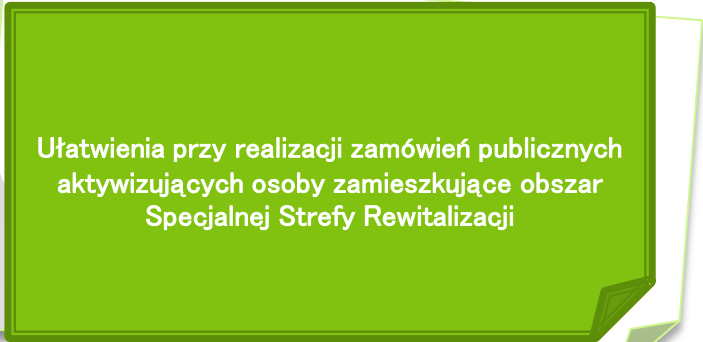

PO REMONCIE

Wyłączenie stosowania ustawy PZP

WYŁĄCZENIE STOSOWANIA USTAWY PZP:

zamówień, których przedmiotem są usługi lub roboty budowlane, wykonywane na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji oraz realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w gminnym programie rewitalizacji,, jeżeli zamówienia te udzielane są w celu aktywizacji osób mających miejsce zamieszkania na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji

Ułatwienia przy realizacji zamówień publicznych aktywizujących osoby zamieszkujące obszar Specjalnej Strefy Rewitalizacji

Cel:

Umożliwienie gminie swobodniejszego wyboru wykonawcy realizującego w pełni cele Gminnego Programu Rewitalizacji i aktywizacja lokalnej społeczności

Wyłączenie stosowania ustawy PZP

WYŁĄCZENIE STOSOWANIA USTAWY PZP:

Zamówień udzielanych przez urząd gminy lub gminne jednostki organizacyjne organizacjom pozarządowym lub spółdzielniom socjalnym, **jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki:**

”

- a) zamówienia wykonywane są na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji oraz realizują przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w gminnym programie rewitalizacji
- b) zasadnicza część działalności wykonawcy wykonywana jest na obszarze rewitalizacji
- c) przedmiot zamówienia należy do działalności statutowej wykonawcy.

Ułatwienia przy realizacji zamówień publicznych aktywizujących osoby zamieszkujące obszar Specjalnej Strefy Rewitalizacji

Cel:

Umożliwienie gminie swobodniejszego wyboru wykonawcy realizującego w pełni cele Gminnego Programu Rewitalizacji.

Nowa stawka w podatku od nieruchomości

Art. 5. 1. Rada gminy, w drodze uchwały, określa wysokość stawek podatku od nieruchomości, z tym że stawki nie mogą przekroczyć rocznie:

1) od gruntów:

„d) niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, [...] i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów **upłynął okres 4 lat**, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego – **3 zł od 1 m² powierzchni**;”

ustawa NIE wprowadza ani nowych opłat, ani tym bardziej nowego rodzaju podatku

Miejscowy Plan Rewitalizacji

Miejscowy Plan Rewitalizacji może zostać sporządzony dla całości albo części obszaru rewitalizacji. Zaś kiedy stan zagospodarowania nieruchomości położonych w zwartym obszarze projektowanego dokumentu nie wykazuje konieczności przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych, wówczas można wyłączyć je z obszaru objętego planem.

Miejscowy Plan Rewitalizacji

zasady kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z istniejącą

ustalenia dotyczące charakterystycznych cech elewacji budynków

szczegółowe ustalenia dotyczące zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni publicznych, w tym urządzenia i sytuowania zieleni, koncepcji organizacji ruchu na drogach publicznych oraz przekrojów ulic

zakazy i ograniczenia dotyczące działalności handlowej lub usługowej

maksymalną powierzchnię sprzedaży obiektów handlowych, w tym obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o wskazanej w planie maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalną liczbę

zakres niezbędnej do wybudowania infrastruktury technicznej, społecznej lub lokali (społeczne budownictwo czynszowe)

Ograniczenia dotyczące działalności wchodzą w życie w terminie 6-12 miesięcy od wejścia w życie MPR

Miejscowy Plan Rewitalizacji

Art. 37i.

1. W miejscowym planie rewitalizacji można określić, w odniesieniu do nieruchomości niezabudowanej, że **warunkiem realizacji na niej inwestycji głównej jest zobowiązanie się inwestora do budowy na swój koszt i do nieodpłatnego przekazania na rzecz gminy inwestycji uzupełniających** w postaci infrastruktury technicznej, społecznej lub lokali mieszkalnych – w zakresie wskazanym w tym planie.

Miejscowy Plan Rewitalizacji

Art. 37i.

3. W ramach inwestycji uzupełniających możliwe jest również zobowiązanie inwestora do budowy na swój koszt i do nieodpłatnego przekazania na rzecz gminy lokali innych niż mieszkalne przeznaczonych na potrzeby działalności kulturalnej, społecznej, edukacyjnej lub sportowej, wykonywanej przez podmioty prowadzące działalność na obszarze rewitalizacji, których głównym celem nie jest osiągnięcie zysku.

Miejsowy Plan Rewitalizacji

Umowa urbanistyczna

Art. 37i.

5. **Inwestor zobowiązuje się do realizacji inwestycji uzupełniających zawierając z gminą umowę urbanistyczną**, w której określa się w szczególności, zgodnie z miejscowym planem rewitalizacji, zakres, specyfikację techniczną i termin wykonania niezbędnych robót budowlanych oraz termin przekazania gminie wybudowanych obiektów lub urządzeń. Umowa urbanistyczna może przewidywać etapowanie wykonywania robót budowlanych oraz spełniania innych warunków w niej określonych.

6. Umowa urbanistyczna jest zawierana pod rygorem nieważności w formie aktu notarialnego.

7. Zawarcie umowy urbanistycznej stanowi warunek uzyskania pozwolenia na budowę dla inwestycji głównej lub jej części.

Miejsowy Plan Rewitalizacji

Umowa urbanistyczna

Art. 37i.

8. Nieodpłatne przekazanie na rzecz gminy zrealizowanej inwestycji uzupełniającej, a w przypadku gdy stanowi ona część obiektu budowlanego, zakończenie robót budowlanych dotyczących inwestycji uzupełniającej, stanowi **warunek przystąpienia do użytkowania obiektów budowlanych stanowiących inwestycję główną**.

9. Spełnienie warunków, o których mowa w ust. 8, wójt, burmistrz albo prezydent miasta potwierdza w drodze zaświadczenia.

W zamian przysługuje pełne zwolnienie z opłaty adiacenckiej!

Zagospodarowanie przestrzenne

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków

Zagospodarowania Przestrzennego oraz Miejscowego Planu

Zagospodarowania Przestrzennego

W przypadku kiedy ustalenia uchwalonego GPR nie są zgodne ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmina posiada możliwość zmiany tego studium, w celu dostosowania jego zapisów do GPR. Projekt zmiany studium sporządza się niezwłocznie po uchwaleniu GPR.

Postępowania można wszcząć przed uchwaleniem GPR, a po zamieszczeniu na stronie BIP jego projektu.

nie podejmuje się uchwały o przystąpieniu do sporządzenia studium

uwaga

nie prowadzi się konsultacji społecznych (składanie wniosków) projektu studium

Zagospodarowanie przestrzenne

Art. 1 ust. 4 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

4) dążenie do planowania i lokalizowania nowej zabudowy:

- a) na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, [...] w szczególności poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy.
- b) na terenach położonych na obszarach innych niż wymienione w lit. a, wyłącznie w sytuacji braku dostatecznej ilości terenów przeznaczonych pod dany rodzaj zabudowy położonych na obszarach, o których mowa w lit. a; przy czym w pierwszej kolejności na obszarach w najwyższym stopniu przygotowanych do zabudowy, przez co rozumie się obszary charakteryzujące się najlepszym dostępem do sieci komunikacyjnej oraz najlepszym stopniem wyposażenia w sieci wodociągowe, kanalizacyjne, elektroenergetyczne, gazowe, ciepłownicze oraz sieci i urządzenia telekomunikacyjne, adekwatnych dla nowej, planowanej zabudowy.

Dla kogo?

Interesariuszy:

- mieszkańców
- liderów społecznych
- organizacji pozarządowych
- przedsiębiorców
- wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych
- instytucji i placówek samorządowych
- wydziałów i jednostek urzędu

Dla kogo?

Mieszkańcy/przedsiębiorcy
obszarów poddawanych
rewitalizacji

- Szeroki udział w procesie rewitalizacji
- Zwiększone szanse na podjęcie pracy lub rozpoczęcie działalności gospodarczej
- Możliwość powrotu do tego samego lokalu lub innego porównywalnego na obszarze gminy + obowiązek poniesienia kosztów przeprowadzki po stronie gminy

Dla kogo?

Samorząd

- Dofinansowania na działania z zakresu rewitalizacji
- Spójność ze strategiami wyższego szczebla
- Aktywizacja społeczna

ZIT AJ

STRATEGIA
ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH
AGLOMERACJI JELENIOGÓRSKIEJ NA LATA 2014-2023

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

**DOLNY
ŚLĄSK**

Unia Europejska
Fundusz Spójności

ZIT AJ

Centrum
Doradztwa
Energetycznego

ZIT AJ - Diagnoza

„W regionie występują obiekty kulturalne wymagające remontu, modernizacji czy rewitalizacji. Jednym z obiektów o znaczeniu regionalnym, wymagającym prac modernizacyjnych jest budynek Teatru im. C.K. Norwida w Jeleniej Górze wzniesiony w stylu secesyjnym w latach 1903 – 1904. Teatr im.C.K. Norwida w Jeleniej Górze jest największą instytucją kultury na terenie AJ i jedynym teatrem dramatycznym, wychodzącym z ofertą kulturalną do wszystkich jej mieszkańców.”

ZIT AJ - Diagnoza

„oprawa atrakcyjności środowiska zamieszkania wymaga przede wszystkim inwestycji w infrastrukturę wpływającą na jakość środowiska naturalnego oraz warunki zamieszkania i funkcjonowania w przestrzeni publicznej. Ważne jest, aby prowadzić inwestycje zmierzające do objęcia w jak największym zakresie ludności AJ siecią wodociągową i kanalizacyjną. **Dodatkowo konieczna jest rewitalizacja zdegradowanych obszarów połączona z rewitalizacją tkanki społecznej miast i obszarów wiejskich.** Wreszcie uczynienie z AJ ważnego ośrodka wzrostu regionalnego wymaga inwestycji zmierzających do rozwoju dziedzictwa kulturowego w połączeniu z zachowaniem bioróżnorodności środowiska. Jest to o tyle ważne, że AJ posiada w tym zakresie jeszcze duży niewykorzystany do tej pory potencjał, który może stać się kołem napędowym dla dalszego rozwoju turystyki.”

ZIT AJ - Diagnoza

„ Na terenie całego obszaru funkcjonalnego występują, w rozproszeniu, miejsca wymagające rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności, obszarów miejskich i wiejskich. Rekomendowany do objęcia wsparciem jest zatem cały obszar AJ, chociaż kumulacja potrzeb występuje przede wszystkim w gminach miejskich obszaru funkcjonalnego. Potrzeby rewitalizacyjne w gminach wiejskich także występują, z tym, że w większym rozproszeniu i mniejszej skali niż w miastach.”

ZIT AJ - Warunek

„ Działania rewitalizacyjne zmierzające do korzystnych przekształceń w sferze społecznej, architektonicznej, planistycznej i ekonomicznej będą realizowane na obszarach objętych lokalnymi programami rewitalizacji opracowanymi przez gminy AJ”

ZIT AJ - Działania

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów:

- remont, przebudowa, rozbudowa, adaptacja, wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, obiektów, zagospodarowanie terenów i przestrzeni (np. monitoring miejski lub dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych) - w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, edukacyjnych lub rekreacyjnych;
- remont, odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych (nie ma możliwości budowy nowych obiektów).
- inwestycje w tzw. drogi lokalne (gminne i powiatowe) wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Wsparcie będzie możliwe jedynie wtedy, gdy inwestycje takie będą stanowiły element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją (fizyczną, gospodarczą i społeczną) i będą stanowiły element lokalnego programu rewitalizacji;

ZIT AJ - Działania

Tabela 60. Lista nadrzędnych przedsięwzięć strategicznych ZIT AJ

Beneficjent	Charakterystyka projektu (zakres)	Wartość projektu EUR	Wnioskowane dofinansowanie EUR	Źródło dofinansowania	Gotowość do realizacji	Termin realizacji (lata)	Powiązanie z innymi projektami
Jelenia Góra, Piechowice, Świerzawa, Lubomierz, Pielgrzymka, Mysłakowice, Szklarska Poręba, Gryfów Śl., Karpacz, Wleń, Janowice W., Złotoryja, Mirsk, Kowary, Wojcieszów, Podgórzyn, Jeżów Sudecki	Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej obszaru AJ (pojedyncze projekty) (PI 3.3)	15 571 120,00	1 3 235 452,00	ZIT	Projekty posiadają część lub wszystkie wymagane pozwolenia/uzgodnienia	2016 - 2019	Projekty z zakresu poprawy efektywności energetycznej obszaru AJ oraz rewitalizacji zdegradowanych obszarów
Jelenia Góra	Przebudowa zabytkowego Teatru im. C.K. Norwida w Jeleniej Górze (PI 4.3)	4 795 465,00	3 356 826,00	ZIT	Projekt posiada wszystkie wymagane pozwolenia/uzgodnienia	2016 - 2018	Projekty z zakresu rewitalizacji zdegradowanych obszarów
RAZEM		20 366 585,00	16 592 278,00				

ZIT AJ - Działania

Tabela 61. Lista przedsięwzięć komplementarnych możliwych do realizacji w formule poza ZIT AJ

Beneficjent	Charakterystyka projektu	Wartość projektu (tys. zł)	Wnioskowane dofinansowanie (tys. zł)	Źródło dofinansowania	Gotowość do realizacji	Termin realizacji (lata)	Powiązanie z innymi projektami
Złotoryja, Jelenia Góra	Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie AJ w Aglomeracjach pow. 10 tys. RLM.	52 047	44 240	PO Infrastruktura i Środowisko	Projekty posiadają część lub wszystkie wymagane pozwolenia/ uzgodnienia	2016 - 2023	Projekty realizowane w Aglomeracjach do 10 tys. mieszkańców z obszaru AJ
MŚP na terenie Kowar	Kompleksowe zagospodarowanie obszaru Podgórze w Kotlinie Jeleniogórskiej na cele usług sportu i rekreacji	100 000	50 000	RPO WD	Projekt posiada część wymaganych pozwoleń/ uzgodnień	2015 - 2017	nie dot.
Jelenia Góra	Rewitalizacja zabytkowego centrum Jeleniej Góry, poprzez przebudowę ulic i tworzenie miejskiej przestrzeni publicznej, wprowadzenie ruchu rowerowego, renowację zabytkowych budynków (elewacje, dachy), zagospodarowanie wolnych przestrzeni miejskich, mała architektura, wózkostrada	40 000	34 000	Inne źródła zewnętrzne/środki własne	Projekt posiada część wymaganych pozwoleń/ uzgodnień	2016-2023	Projekty rewitalizacyjne zdegradowanych obszarów z obszaru AJ
Jelenia Góra	Rozbudowa budynku Teatru im. C.K. Norwida w Jeleniej Górze o Międzynarodowe Centrum Spotkań Teatralnych wraz z zagospodarowaniem terenu	18 450	15 682	PO Infrastruktura i Środowisko	Projekt posiada wszystkie wymagane pozwolenia/ uzgodnienia	2018-2020	Projekty z zakresu dziedzictwa kulturowego realizowane na obszarze AJ

Powiązanie z dokumentami strategicznymi gminy

Strategia rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025

- Powiązanie z diagnozą społeczno – gospodarczą
- Powiązanie z celami strategicznymi

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Jelenia Góra (z 2015 r.)

- Powiązanie z diagnozą problemów
- Powiązanie z zadaniami

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Jeleniej Góry na lata 2008-2013

- Weryfikacja realizacji założonych zadań i celów

Powiązanie z dokumentami strategicznymi gminy

Obszar: Potencjałów i zasobów miasta	
Cel strategiczny nr 3: Wysoki poziom przyrodniczej, społecznej i kulturowej atrakcyjności miasta dla mieszkańców i gości.	
Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
3.1. Wyższy poziom estetyki miasta.	3.1.1. Opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji dla obszarów miasta. 3.1.2. Opracowanie i wdrożenie jednolitego systemu umieszczania reklam wielkoformatowych w mieście. 3.1.3. Stworzenie i wdrożenie polityki w zakresie kolorystyki elewacji zewnętrznych. 3.1.4. Uporządkowanie i uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej i prywatnej oraz wnętrz blokowych. 3.1.5. Uporządkowanie terenów zielonych w pasie drogowym z uwzględnieniem walorów estetycznych (ukwiecenie). 3.1.6. Zagospodarowanie i uporządkowanie nabrzeży i koryt rzecznych. 3.1.7. Opracowanie i wdrożenie programu edukacyjnego oraz systemu motywacji dla mieszkańców w zakresie dbałości o estetykę wspólnej przestrzeni. 3.1.8. Zapewnienie skutecznego systemu oczyszczania miasta. 3.1.9. Opracowanie i wdrożenie sprawnego systemu egzekwowania utrzymania czystości. 3.1.10. Wdrożenie jednolitego systemu identyfikacji atrakcji turystycznych, w tym na wjazdach do miasta.

Podsumowanie - pytania i odpowiedzi

Korzystanie ze środków UE w rewitalizacji

Prowadzenie rewitalizacji bez korzystania z rozwiązań ustawowych (bez uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji określonego w *Ustawie o rewitalizacji*) **nie jest przeszkodą do ubiegania się o korzystanie ze środków europejskich w ramach programów operacyjnych 2014-2020**. W przypadku gdy gmina chce możliwie szybko przystąpić do ubiegania się o środki z funduszy UE, to przedkładane projekty rewitalizacyjne muszą wynikać z programu rewitalizacji pozytywnie zaopiniowanego przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym pod kątem cech i elementów programu rewitalizacji określonych w ministerialnych *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Podsumowanie - pytania i odpowiedzi

Obszarowe programy rewitalizacji

Ustawa o rewitalizacji nie przewiduje możliwości jej zastosowania na części obszaru gminy, nakazując wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na podstawie analiz, którymi objęty jest cały obszar gminy – tym samym nie pozwala na wyłączenie części tego obszaru i uznanie, że prowadzone na nim będą inne działania rewitalizacyjne.

Podsumowanie - pytania i odpowiedzi

Gminny Program Rewitalizacji czy Lokalny Program Rewitalizacji

Możliwość uchwalania nowych programów rewitalizacji, nieobjętych reżimem *Ustawy o rewitalizacji*, wynika z przepisów art. 52 ust. 1 i 2, interpretowanych łącznie. W przepisie ust. 1 ustawodawca dopuszczając „**realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego**” nie zawarł warunku, aby program ten uchwalony został przed dniem wejścia w życie *Ustawy o rewitalizacji*. [...].

Zatem interpretacja przepisów art. 52 ust. 1 i 2 *Ustawy* wskazuje, że gmina jest uprawniona do uchwalenia po 18 listopada 2015 r. programu rewitalizacji na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 *Ustawy o samorządzie gminnym*.

Aczkolwiek gminy chcące z narzędzi przewidzianych w *Ustawie o rewitalizacji* skorzystać muszą prowadzić rewitalizację na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji, uchwalonego z zachowaniem wszystkich wymogów wskazanych w *Ustawie o rewitalizacji*.

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - wytyczne

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a. gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b. środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - wytyczne

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- c. przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- d. technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - wytyczne

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - GPR

”

Obszar, na którym nasilone są negatywne zjawiska społeczne, takie jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji czy kapitału społecznego oraz niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777) art. 2 ust.

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - GPR

Wymagane jest, by na obszarze zdegradowanym występowało co najmniej jedno z wymienionych negatywnych zjawisk:

Gospodarczych

Środowiskowych

Przestrzenno-funkcjonalnych

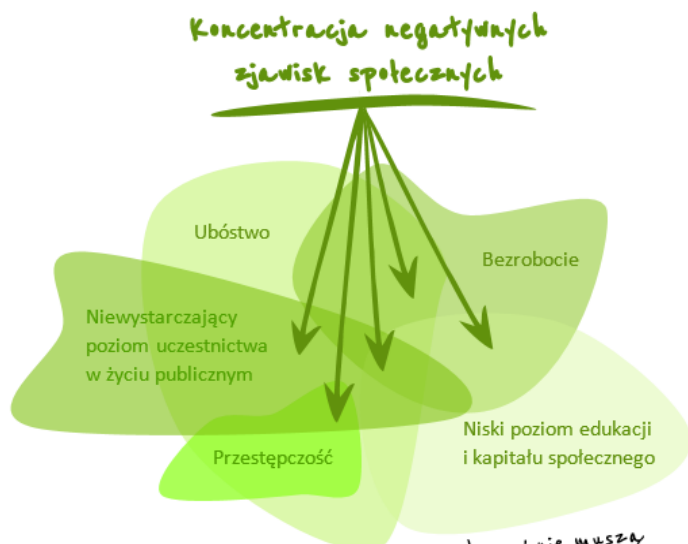
Technicznych

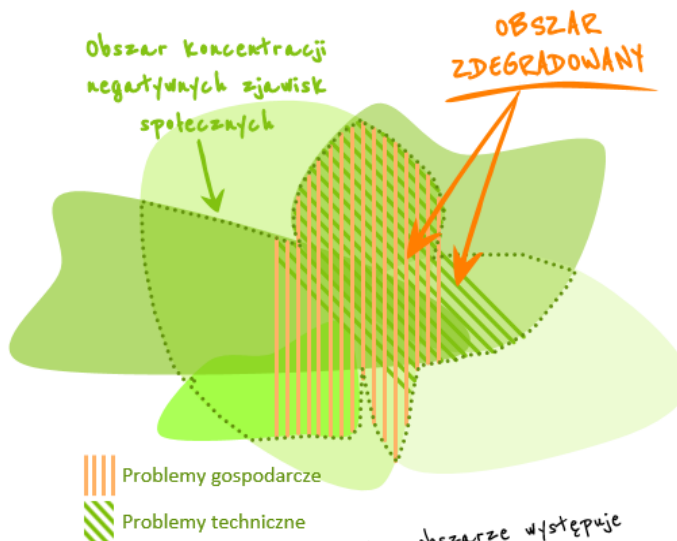

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - GPR

W przypadku podziału obszaru rewitalizacji na **PODOBSZARY**, dokument opracowuje się z podziałem na podobszary.

Aby zidentyfikować obszar jako zdegradowany nie muszą wystąpić na nim wszystkie wymienione zjawiska!
Dokładto powyższe zjawiska nie są jedynymi jakie można diagnozować!

Stwierdzenie, czy na obszarze występuje przynajmniej jedno z negatywnych zjawisk wymienionych w ustawie o rewitalizacji w punktach 1-4 ust. 1 art. 9

≤ 20%
powierzchni gminy

≤ 30%
liczby mieszkańców

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - GPR

Art. 10 ust 3

Niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1–4, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust 1.

WYJĄTEK

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - GPR

Podmioty, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, gromadzące i przetwarzające dane inne niż dane osobowe w zakresie niezbędnym do opracowania diagnoz służących:

- wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
- sporządzeniu albo zmianie gminnego programu rewitalizacji,
- ocenie aktualności i stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji

niezwłocznie udostępniają te dane właściwemu wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta na zasadach określonych w tej ustawie.

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - praktyka

Podstawowe elementy organizacji pracy:

- **Urbanistyczne prace przygotowawcze**

zbieranie dokumentów oraz przeprowadzenie wizji lokalnej

- **Badania społeczne**

określenie potrzeb i oczekiwań różnych grup społecznych poprzez wykorzystanie wiedzy nabytej podczas przeprowadzanej diagnozy

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - praktyka

Metodyka wyznaczenia obszaru kryzysowego

1. Zebranie podstawowych informacji pozwalających na ocenę problemów społecznych i techniczno-funkcjonalnych gminy (z podziałem na poszczególne sołectwa/dzielnice/miejscowości).
2. Przeprowadzenie diagnozy w oparciu o wiarygodne dane ilościowe oraz jakościowe pozyskane w odniesieniu do roku 2015 z: Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.
3. Zebranie danych w formie ankietyzacji/uwag mieszkańców

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - praktyka

Wybór zmiennych (budowa wskaźników cząstkowych)

Dobór właściwych wskaźników cząstkowych odzwierciedlających sytuację społeczną gminy oraz zakres jej funkcjonowania w strefie przestrzennej, technicznej oraz środowiskowej.

Normalizacja zmiennych

Pierwszy etap budowy wskaźnika syntetycznego stanowi normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali tzw. skali niemianowanej, czyli nie związanej z jednostką miary. Jest to zabieg konieczny z punktu widzenia poprawności obliczeń, ponieważ dzięki niemu różne rozpiętości zmiennych nie będą sztucznie nadawały wagi, czynnikom przyjmującym wartość z wyższych przedziałów.

Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - praktyka

Wskaźnik syntetyczny

(odrębny dla wskaźników określających sytuację społeczną oraz techniczno-funkcjonalną gminy)

Wskaźnik sum standaryzowanych skonstruowany na bazie wskaźników cząstkowych. Wskaźniki cząstkowe zsumowano. Najwyższe wartości obliczonego wskaźnika sumarycznego oznaczają największą koncentrację negatywnych zjawisk w poszczególnych zakresach na tych obszarach. Za obszar objęty kryzysem uznano te jednostki, w których wartość wskaźnika sumarycznego była wyższa niż jego wartość środkowa.

Wskazanie obszarów zdegradowanych

Ostatnim etapem diagnozy było wskazanie obszarów zdegradowanych, które wykazują kumulację negatywnych zjawisk społecznych, a dodatkowo w analizowanych czynnikach techniczno-funkcjonalnych wykazują nagromadzenie negatywnych cech. Na bazie wcześniej obliczonych wskaźników sum standaryzowanych skonstruowano wskaźnik degradacji obszaru, wyliczony jako suma dwóch wcześniej uzyskanych wskaźników.

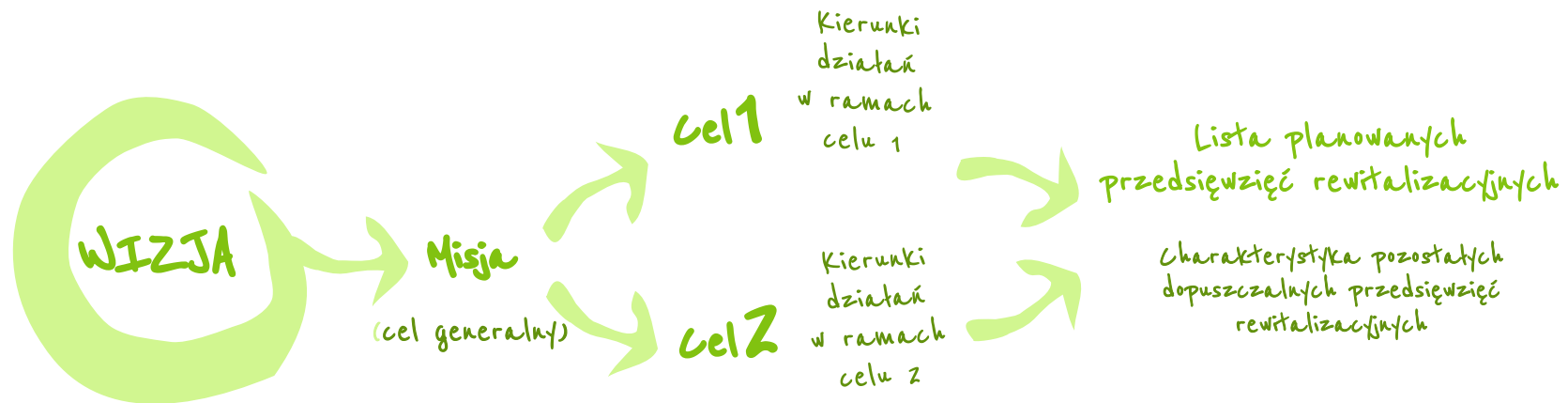
Wyznaczanie obszarów zdegradowanych - praktyka

Grupa	Lp.	Wskaźnik cząstkowy
Problemy społeczne	1.1.	• Liczba świadczeń przyznanych ze względu na ubóstwo na 100 mieszkańców
	1.2.	• Liczba świadczeń przyznanych ze względu na niepełnosprawność oraz długotrwałą lub ciężką chorobę na 100 mieszkańców
	1.3.	• Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 mieszkańców
	1.4.	• Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców
	1.5.	• Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców
	1.6.	• Średnia wielkość oddziału/grupy w placówkach oświatowych
	1.7.	• Liczba komputerów na 100 uczniów w placówkach oświatowych
	1.8.	• Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców
	1.9.	• Liczba placówek sportowych, oświatowych i kulturalnych na 100 mieszkańców
	1.10.	• Frekwencja wyborcza
Problemy techniczno-funkcjonalne	2.1.	• Liczba zabytków na km ²
	2.2.	• Liczba zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców
	2.3.	• Liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na jednostkę pomocniczą gminy

Wyznaczanie celów

Istotne jest, by przedsięwzięcia te obejmowały nie tylko inwestycje, ale także programy aktywizujące społeczność lokalną, programy społeczno-gospodarcze, czy też odnoszące się do organizacji przestrzeni.

Wyznaczanie celów - przykłady

Przykładowe misje (cele generalne):

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska: Podniesienie społecznej, gospodarczej i przestrzennej spójności dzielnic poprzez realizację kompleksowych, komplementarnych i zintegrowanych terytorialnie projektów i działań rewitalizacyjnych.

Program Rewitalizacji dla Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego: Wzmocnienie wewnętrznego potencjału rozwojowego gmin Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez odnowę i zagospodarowanie terenów i obiektów wymagających wsparcia, tworzenie nowych miejsc pracy, zapewnienie wysokiej dostępności usług publicznych oraz przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym.

Lokalny Program Rewitalizacji Chorzowa do 2030 roku: Podniesienie jakości środowiska i przestrzeni miasta oraz dostosowanie ich do oczekiwań i potrzeb mieszkańców wraz ze wzmocnieniem jakości kapitału ludzkiego i społecznego.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecin: Zaplanowanie i wdrożenie działań, których realizacja przyczyni się do usuwania przyczyn degradacji wydzielonego obszaru i stworzy warunki do zrównoważonego rozwoju miasta.

Miejski Program Rewitalizacji Krakowa: Zlikwidowanie deficytów, które osłabiają pozycję Krakowa jako metropolii i centrum regionu małopolskiego.

Zintegrowany Program Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku: Zrównoważenie szans rozwojowych kryzysowych części Warszawy poprzez kreowanie i inicjowanie kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze priorytetowym oraz koordynację wybranych polityk miasta stołecznego Warszawy na obszarach kryzysowych (**misja**); Odnowa, ożywienie i włączenie społeczno-gospodarcze wybranych, obecnie kryzysowych obszarów miasta stołecznego Warszawy (**cel nadrzędny**).

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Torunia na lata 2007-2015: Poprawa funkcjonalności obszarów Starego Miasta i Bydgoskiego Przedmieścia w aspekcie infrastrukturalnym, gospodarczym i społecznym.

Zadania GPR

Art. 15. 1. Gminny program rewitalizacji zawiera w szczególności:

Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym lub technicznym, w tym:

- a) **listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania;**
- b) **charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, o których mowa w pkt 4;**

Zadania LPR

Opis planowanych działań rewitalizacyjnych, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji powinien zawierać przede wszystkim:

- a. **identyfikację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych**, tj. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji,
- b. **charakterystykę (zbiorczy opis) innych** , uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. W opisie przedsięwzięć uzupełniających należy wskazać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji.

Zarówno przedsięwzięcia główne (podstawowe), jak i uzupełniające (pozostałe), są przedsięwzięciami zaplanowanymi/wynikającymi z programu rewitalizacji.

Zadania - wytyczne LPR

5. Minimalna zawartość (elementy) programu rewitalizacji.

Program rewitalizacji zawiera co najmniej

f. listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;

g. charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;

Zadania - wytyczne LPR

Działanie ...	
Nazwa Działania	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wraz z audytami energetycznymi
Lokalizacja	Ul. ... Obszar ...
Sektor	Budynki mieszkalne
Adresat działania	mieszkańcy
Jednostka Odpowiedzialna	Wydział Pozyskiwania Środków Zewnętrznych i Działań Strategicznych
Rola jednostki odpowiedzialnej	Przygotowanie procesu inwestycyjnego, uzyskanie niezbędnych pozwoleń, nadzór nad inwestycją, rozliczenie inwestycji
Okres realizacji	2016 – 2020
Szacowany koszt działania [zł]	15 000 000,00
Źródło finansowania	Środki własne, RPO WM, NFOŚiGW (np. program RYŚ), WFOŚiGW
Mierniki monitorowania	Liczba zmodernizowanych/oddanych do użytku lokali mieszkalnych,

Zadania - wytyczne LPR

Co do zasady projekty rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji.

Do objęcia wsparciem można jednak dopuszczać także projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza tym obszarem, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Zwłaszcza dotyczy to inicjatyw społecznych nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru rewitalizacji mogą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji.

Takie przypadki wymagają szerszego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań i efektywności oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego.

Zadania - wytyczne LPR - wymóg komplementarności

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych (a także szerzej: **przedsięwzięć**) jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań, w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawartym lub wynikającym z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązanych z treścią i celami programu rewitalizacji.

Zadania - wytyczne LPR - wymóg komplementarności

- 1) Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.
- 2) Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.
- 3) Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
- 4) Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji.

Zadania - wytyczne LPR - wymóg komplementarności

- 1) Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.
- 2) W tworzeniu wymogów proceduralnych IZ RPO skupia uwagę na określeniu adekwatnych dla potrzeb i oczekiwanych standardów w zarządzaniu i wdrażaniu programów rewitalizacji.

Zadania - wytyczne LPR - wymóg komplementarności

- 1) Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).
- 2) Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru.
- 3) W komplementarności problemowej konieczne jest określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników/wskaźników osiągnięcia celów programu rewitalizacji.

Konsultacje społeczne

4. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja

- 1) Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. **Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.**
- 2) **W programie rewitalizacji znajduje się opis procesu jego przygotowania** dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego uspołecznienia, jak również określenie, w jaki sposób wybrana forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej interesariuszy.

Konsultacje społeczne

4. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja

3) **Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie).** Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

4) **Partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy,** a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

Konsultacje społeczne

O rozpoczęciu konsultacji i ich formach, powiadamia się minimum 7 dni przed ich przeprowadzeniem, zapewniając udział możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz na stronie BIP. Termin wyznaczony na składanie uwag nie może być krótszy niż 30 dni, licząc od dnia powiadomienia.

Adresaci: mieszkańcy, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe i społeczne

Po przeprowadzeniu konsultacji niezwłocznie opracowuje się informację podsumowującą jej przebieg - miejsce, czas, omówienie przebiegu, uwagi

uwaga

Konsultacje społeczne

↘ Powiadomienie
o konsultacjach

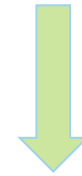
min. 7 dni przed rozpoczęciem

↘ Czas trwania
konsultacji

min. 30 dni od powiadomienia

↘ Udostępnienie informacji
podsumowującej
konsultacje

niezwłocznie po zakończeniu

Konsultacje społeczne

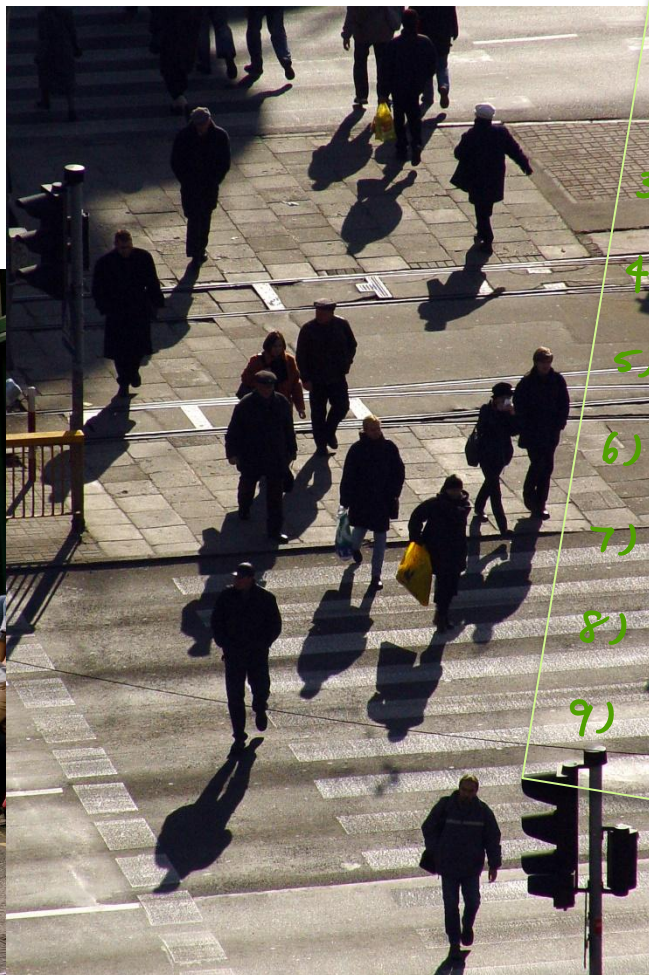
GPR - formy konsultacji

1. Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej
2. Spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjne, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich, zbieranie uwag ustnych (wybrać min. 2)

Cele prowadzenia konsultacji

partycypacja

-
- 1) Wypełnienie obowiązku (ustawa, projekt ustawy)
  - 2) Podjęcie optymalnej decyzji
  - 3) Wzajemna edukacja (mieszkańcy ↔ władze)
  - 4) Unikanie lub rozładowanie konfliktu
  - 5) Uzyskanie poparcia mieszkańców dla decyzji
  - 6) Zwiększenie aktywności mieszkańców
  - 7) Zbudowanie poczucia współodpowiedzialności
  - 8) Możliwość osiągnięcia konsensusu
  - 9) Pojawienie się nowych pomysłów

Partycypacja:
dobre praktyki

Gdynia
Konstancin-Jeziorna
Łódź
Olsztyn
Poznań
Toruń
Warszawa

Konsultacje społeczne

Warszawa: zagospodarowanie skweru
przy ulicy Chmielnej

Metody: głosowanie na wybrany projekt i nanoszenie uwag

- ↘ Głosowanie na jeden z 3 projektów i wnoszenie do nich uwag
- ↘ Uwagi mieszkańców i przedsiębiorców oraz terenowe obserwacje psychologów środowiskowych miały wpływ na kształt projektu technicznego

Źródło: konsultacje.um.warszawa.pl

PRZED

Wnioski:

udział urzędników w spotkaniu z mieszkańcami podnosi rangę spotkania, a mieszkańcy czują się wysłuchani, ponieważ ich uwagi docierają bezpośrednio do decydentów. Jednak, z drugiej strony, wzmacnia to roszczeniowość mieszkańców.

Źródło: konsultacje.um.warszawa.pl

PO

Konsultacje społeczne

Gdynia: rewitalizacja dzielnicy Chylonia

Metoda: spotkania konsultacyjne

- ↘ Diagnoza stanu obszaru
- ↘ Analiza wizji i wyzwań
- ↘ Spotkania eksperckich grup roboczych z udziałem mieszkańców
- ↘ 11 spotkań konsultacyjnych mieszkańców z architektami projektującymi zagospodarowanie osiedla
- ↘ Z czasem mieszkańcy przejęli inicjatywę

Źródło: gdynia.pl

Źródło: gdynia.pl

zmienia
dzielnice
razem
z
naim

Konsultacje społeczne

Toruń: użytkowanie terenów zielonych

Metody: spacery badawcze

- ↘ Cel: określenie sposobu, w jaki tereny zielone są użytkowane obecnie i czego potrzeba, aby lepiej służyły mieszkańcom
- ↘ Plan zachowania naturalnego charakteru terenów zielonych oraz zwiększenia ich atrakcyjności dla różnych grup użytkowników
- ↘ Poprawa bezpieczeństwa użytkowników

Źródło: torun.pl

Źródło: torun.pl

Konsultacje społeczne

Warszawa: oświetlenie podwórek na Woli

Metody: spacerzy badawcze połączone z wywiadami

- ↘ Spacerzy z mieszkańcami w celu uzgodnienia lokalizacji oświetlenia
- ↘ Spacerzy w ciągu dnia i po zmroku – mieszkańcy oznaczali wytypowane przez siebie miejsca specjalnymi, żółtymi naklejkami
- ↘ Wiezorami do typowania miejsc pod instalację oświetlenia wykorzystano lampiony

Źródło: konsultacje.um.warszawa.pl

Źródło: konsultacje.um.warszawa.pl

Centrum
Doradztwa
Energetycznego

Źródło: konsultacje.um.warszawa.pl

Centrum
Doradztwa
Energetycznego

Konsultacje społeczne

Gdynia: sprawdzenie dostosowania przestrzeni do potrzeb użytkowników

Metody: spacery badawcze

- ↘ Grupa: osoby starsze
- ↘ Przestrzeń: okolice Urzędu Miasta
- ↘ Prowadzący spacer: nastoletni wolontariusze Programu Aktywności Lokalnej przy MOPS
- ↘ 6 spacerów na 3 trasach
- ↘ Ocena m.in. wygody przystanków komunikacji miejskiej, rozwiązań zastosowanych w przejściu podziemnym, rozmieszczenie i bezpieczeństwo przejść dla pieszych

Źródło: pomysly.e.org.pl

Źródło: pomysly.e.org.pl

Konsultacje społeczne

Poznań: przyszłe funkcjonowanie stadionu miejskiego

Metoda: sondaż deliberatywny™

- ↘ Cel: dowiedzieć się jak po Euro 2012 ma funkcjonować stadion miejski
- ↘ Etapy sondażu deliberatywnego™:
  1. Ankietowanie reprezentatywnej próby mieszkańców;
  2. Spośród ankietowanych losowanie mniejszej grupy, która bierze udział w spotkaniu z ekspertami;
  3. Dyskusje w małych grupach na tematy omówione przez ekspertów;
  4. Ponowne spotkanie z ekspertami oraz ponowne odpowiadanie na pytania z ankiety (pkt 1).

Źródło: lazarz.pl

www.lazarz.pl

Wnioski:

znaczne różnice w odpowiedziach „przed” i „po” – efekt uświadamiania mieszkańców;
Zapewnienie pełnego dostępu do informacji pozwala poznać rozkład opinii

Źródło: lazarz.pl

www.lazarz.pl

Konsultacje społeczne

Program współpracy Gminy Miasta Torunia
z organizacjami pozarządowymi na 2016 rok

Metoda: world café

- ↘ Cel: opracowanie dokumentu wspólnie ze środowiskiem pozarządowym
- ↘ Uczestnicy: przedstawiciele NGOs (wolontariusze, pracownicy, członkowie zarządu, przedstawiciele organizacji seniorskich)
- ↘ Praca uczestników w grupach roboczych, z których każda ma swojego gospodarza
- ↘ Oddzielne tematy pracy dla każdej grup:
  1. Rodzina, zdrowie, polityka społeczna, niepełnosprawność
  2. Kultura
  3. Sport, turystyka, rekreacja, środowisko
  4. Seniorzy
  5. Wolontariat

Źródło: sas-a.pl

Centrum
Doradztwa
Energetycznego

Źródło: sas-a.pl

Konsultacje społeczne

Miejski Program Rewitalizacji dla Miasta Poznania

Metoda: terenowe konsultacje społeczne

- ↘ Stanowiska terenowych konsultacji społecznych w kilku punktach w mieście
- ↘ Przy stolikach pracowali konsultanci, angażujący przechodniów do rozmów na temat ożywiania miasta oraz zachęcali do wypełnienia ankiet
- ↘ Cel: identyfikacja obszarów zaniedbanych (problemowych) w mieście

Źródło: poznan.pl

Wnioski:

duża zależność powodzenia od pogody, więc warto zadbać o komfort i estetykę punktu konsultacyjnego, ponieważ może to w znacznym stopniu zachęcić mieszkańców do rozmowy.

Źródło: poznan.pl

Konsultacje społeczne

Warszawa: Stare Miasto w nowej odsłonie

Metody: spotkania informacyjno-konsultacyjne i lotny punkt informacyjny

- ↘ Spotkania urzędników mieszkańcami prowadzone przez moderatorów
- ↘ Lotny punkt informacyjny – 20–30 minutowe rozmowy przechodniów z koordynatorami akcji

Źródło: konsultacje.um.warszawa.pl

Źródło: konsultacje.um.warszawa.pl

Wnioski:

wyraźnie określić podstawowe tematy do dyskusji na spotkaniach tak, by przebieg spotkania nie odchodził się od planu, co pomoże uniknąć zamieszania i niepotrzebnych sporów.

Konsultacje społeczne

Konstancin-Jeziorna: opracowanie koncepcji zagospodarowania obszaru Starej Papierni

Metoda charette

- ↘ Pięciodniowe warsztaty urbanistyczne → wypracowano projekt, który połączył zaproponowane wcześniej scenariusze
- ↘ Projekt na bieżąco opiniowany przez mieszkańców osiedla oraz władze miasta
- ↘ Zgłoszone uwagi włączano do nowo wypracowywanej koncepcji

Źródło: mau.com.pl

Źródło: mau.com.pl

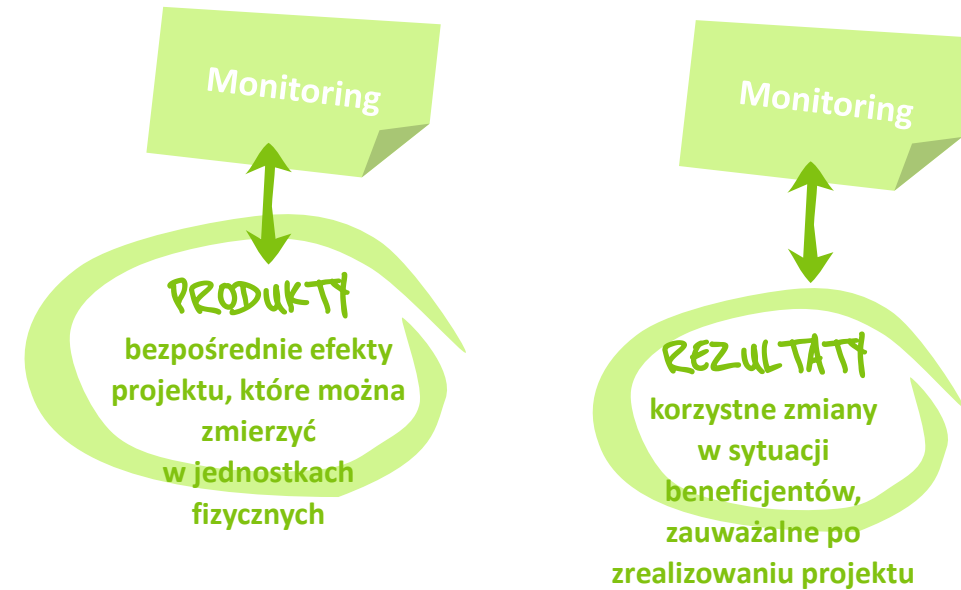

Źródło: mau.com.pl

Monitoring i ewaluacja

Monitoring procesów rewitalizacji to stałe badanie przebiegu jego postępów podczas pojawiania się założonych produktów. Celem monitoringu jest zidentyfikowanie ewentualnych opóźnień lub odejść od założonego planu, co pozwala na bieżącą poprawę sytuacji i powrót do ścieżki nakreślonej w programie rewitalizacji.

Monitoring i ewaluacja

Ewaluacja stanowi ocenę procesu rewitalizacji na poszczególnych etapach, dokonaną poprzez zaplanowane badanie społeczno-ekonomiczne. Proces rewitalizacji analizowany jest pod kątem jego skuteczności i efektywności, natomiast osiągnięte rezultaty – z punktu widzenia użyteczności, trwałości i trafności.

Do ewaluacji niezbędne są wskaźniki mierzalne i obserwowalne, dzięki którym można ocenić, czy dany cel został osiągnięty

Ewaluacja
względna

porównuje się diagnozę ze
stanu przed wdrożenia
GPR do stanu po
zakończeniu jego
realizacji

Ewaluacja
bezwzględna

porównuje się stan po
zakończeniu realizacji
GPR do stanu
planowanego

Monitoring i ewaluacja

Zmiany w LPR

Rozdział 6 Monitorowanie wydatków ze środków UE na projekty rewitalizacyjne

1) IZ prowadzą monitoring projektów rewitalizacyjnych w ramach własnych programów operacyjnych. Na potrzeby monitoringu projektów rewitalizacyjnych IZ wprowadza do słownika programowego SL2014 *typ projektu* wartość: „projekt rewitalizacyjny” i zobowiązuje podległe instytucje do jej wykorzystania w celu identyfikowania wniosków o dofinansowanie i umów/decyzji o dofinansowaniu dot. projektów rewitalizacyjnych.

Właściwe oznaczanie projektów w systemie umożliwi agregowanie informacji na temat projektów rewitalizacyjnych wspartych środkami UE.

2) IZ zapewnia, że KM w ramach realizacji zadań monitoruje efektywność wydatków na projekty rewitalizacyjne.

Monitoring i ewaluacja

Zmiany w LPR

Minimalna zawartość (elementy) programu rewitalizacji

[...]

- I. system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Monitoring i ewaluacja

Zmiany w GPR

Art. 22.

3. W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, wójt, burmistrz albo prezydent miasta występuje do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę. [...]
4. W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, **rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części**, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

Monitoring i ewaluacja

Zmiany w GPR

Potrzeba dokonania zmiany w dokumencie następuje ona w trybie, w jakim dokument jest uchwalany.

Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie jego aktualności i stopniu realizacji min. raz na 3 lata!

Art. 4.

1. W celu opracowania diagnoz służących:

1) wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,

2) sporządzeniu albo zmianie gminnego programu rewitalizacji,

3) ocenie aktualności i stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji

– wójt, burmistrz albo prezydent miasta prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Monitoring i ewaluacja

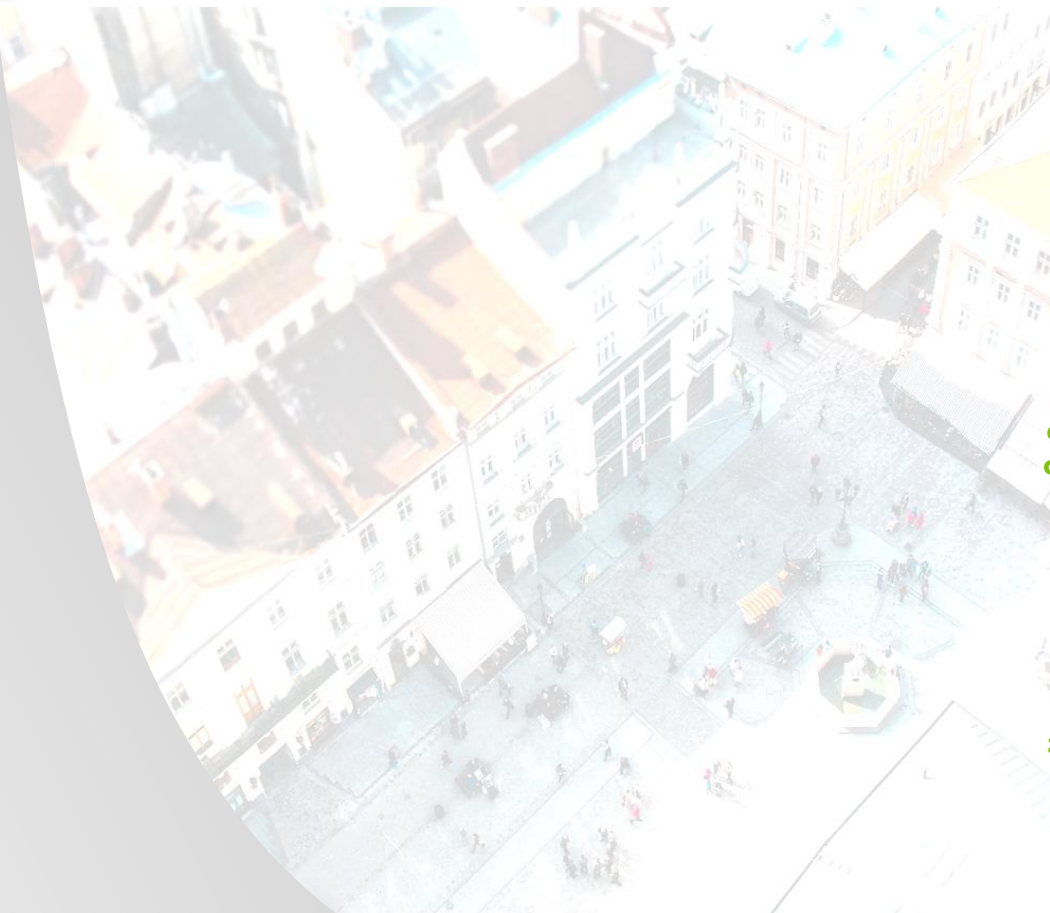
Zmiany w GPR

Zmiana gminnego programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opinii określonych w ustawie organów, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli:

- 1) nie dotyczy listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- 2) nie skutkuje koniecznością zmiany uchwały o ustanowieniu specjalnej strefy rewitalizacji.

Monitoring i ewaluacja

Zewnętrzni eksperci, rządzej osoby wdrażające rewitalizację

Uzyskane rezultaty oraz (pomocniczo) ich kontekst społeczno-gospodarczy

Aby sprawdzić, czy działamy sensownie – i ewentualnie skorygować przyszłe działania

Punktowo – przed rozpoczęciem rewitalizacji (*ex-ante*), w trakcie (*on-going*) i po zakończeniu (*ex-post*)

Plan badawczy i przewidziane w nim metody i techniki badań społeczno-gospodarczych

Pracownicy zaangażowani we wdrażanie rewitalizacji

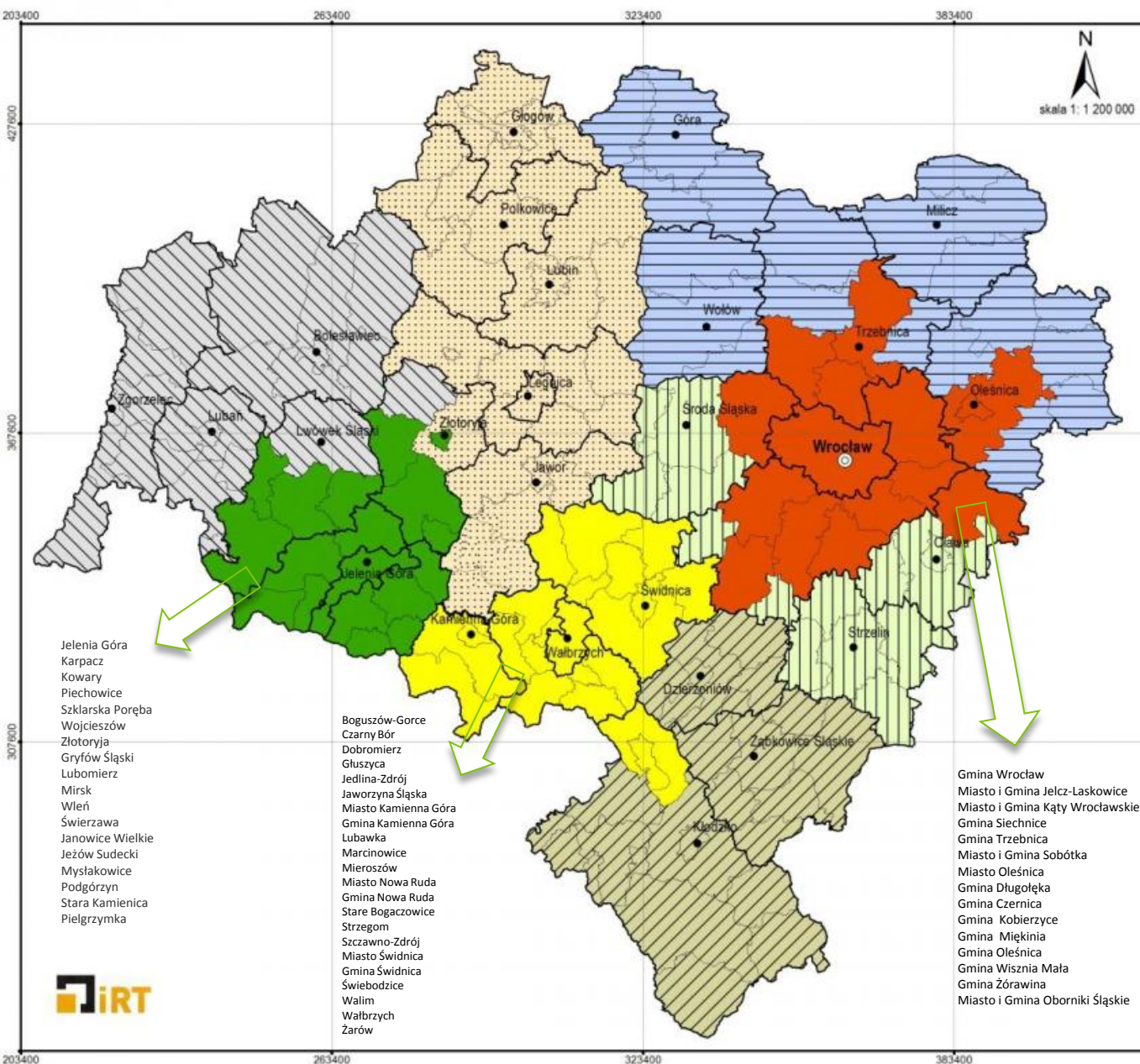
Uzyskane produkty oraz (pomocniczo) ich rezultaty

Żeby sprawdzać na bieżąco czy terminowo i poprawnie realizujemy program

Proces ciągły: od początku rewitalizacji aż do jej zakończenia

Zbieranie, gromadzenie i analiza raportów monitoringowych

EWALUACJA
MONITORING

Legenda

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

- ZIT Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego
- ZIT Aglomeracji Wałbrzyskiej
- ZIT Aglomeracji Jeleniogórskiej

Obszary Strategicznej Interwencji

- Obszar Interwencji Równiny Wrocławskiej
- Obszar Interwencji Doliny Baryczy
- Legnicko-Głogowski Obszar Interwencji
- Dzierżoniewo-Kłodzko-Ząbkowicki Obszar Interwencji
- Zachodni Obszar Interwencji

Oznaczenia dodatkowe

- Wrocław - stolica województwa
- siedziba powiatu
- granica gminy
- granica powiatu

Konkursy horyzontalne

Obejmują cały obszar województwa

ZIT

ZIT WROF   ZIT AW   ZIT AJ

OSI

Obszary poza ZIT

Perspektywa finansowa

Działanie 3.1 Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych

Zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Rodzaje przedsięwzięć

- Przedsięwzięcia mające na celu produkcję energii elektrycznej i/lub ciepłej (wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej), polegające na budowie oraz modernizacji (w tym zakup niezbędnych urządzeń) infrastruktury służącej wytwarzaniu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
- Możliwa będzie realizacja działań towarzyszących w zakresie wdrożenia inteligentnych systemów zarządzania energią.

Preferowane projekty

- partnerskie i zapewniające **wysoki efekt ekologiczny**
- zgodne z **planami dotyczącymi gospodarki niskoemisyjnej**
- **kompleksowe** – obejmujące istotny fragment gminy czy powiatu, bądź cały ich obszar
- wykorzystujące więcej niż jedną technologię OZE i/lub systemy magazynowania energii
- zawierające element demonstracyjny lub edukacyjny, służący promocji OZE w regionie

Perspektywa finansowa

Działanie 3.1 Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych

Zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Formy i warunki dofinansowania

- Maksymalny poziom dofinansowania: **do 85%** wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu.
- Minimalna całkowita wartość projektu: 50 000 PLN.
- Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych: pożyczki.

Wydatki niekwalifikowane

- Wydatki na budowę i/lub modernizację czy demontaż infrastruktury i urządzeń służących produkcji energii pochodzącej z konwencjonalnych źródeł energii tj. paliw kopalnych
- Wydatki związane z zakupem środków transportu
- Wydatki poniesione na infrastrukturę służącą do przyłączenia do najbliższej istniejącej sieci przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy

Perspektywa finansowa

Działanie 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym

Poddziałanie 3.3.3 ZIT AJ

Rodzaje przedsięwzięć

- **A.** Projekty związane z kompleksową modernizacją energetyczną budynków użyteczności publicznej
- **B.** Projekty związane z kompleksową modernizacją energetyczną budynków mieszkalnych wielorodzinnych
- **C.** Projekty demonstracyjne – publiczne inwestycje w zakresie budownictwa o znacznie podwyższonych parametrach charakterystyki energetycznej w budynkach użyteczności publicznej

Preferowane projekty

- Wynikające z **Planów Gospodarki Niskoemisyjnej**
- Efekt w postaci oszczędności energii na poziomie **nie mniejszym niż 25%**
- W przypadku inwestycji dotyczących źródeł ciepła, projekty muszą skutkować redukcją CO₂ o **co najmniej 30%** w przypadku zamiany spalanego paliwa

Perspektywa finansowa

Działanie 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym

Poddziałanie 3.3.3 ZIT AJ

Formy i warunki dofinansowania

- Maksymalny poziom dofinansowania: **do 85%** wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu.
- Minimalna całkowita wartość projektu: 50 000 PLN.
- Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych: pożyczki.

Wydatki niekwalifikowane

- Wydatki na oświetlenie energooszczędne i wymianę innych urządzeń stanowiących wyposażenie budynku (np. windy, pompy) na energooszczędne, przekraczające wartość 10% wydatków kwalifikowalnych
- Wydatki na podłączenie do sieci ciepłowniczej przewyższające 49% wydatków kwalifikowalnych
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy

Perspektywa finansowa

Działanie 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym

Poddziałanie 3.3.3 ZIT AJ

Termin naboru	Typ projektu	Uwagi
31.03.2016 r.	A	Do Poddziałania 3.3.1 OSI i horyzontalne
29.08.2016 r.	B	Do Poddziałania 3.3.1 OSI
29.08.2016 r.	C	Do Poddziałania 3.3.1 OSI i horyzontalne

Perspektywa finansowa

Działanie 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych

Ograniczenie niskiej emisji transportowej oraz kominowej w ramach kompleksowych strategii niskoemisyjnych

Poddziałanie 3.4.3 ZIT AJ

Rodzaje przedsięwzięć

- A. a) Zakup oraz modernizacja niskoemisyjnego taboru szynowego i autobusowego dla połączeń miejskich i podmiejskich
- A. b) Inwestycje ograniczające indywidualny ruch zmotoryzowany w centrach miast np. P&R, B&R, zintegrowane centra przesiadkowe, wspólny bilet
- A. c) Inwestycje związane z systemami zarządzania ruchem i energią
- A. d) Inwestycje ograniczające indywidualny ruch zmotoryzowany w centrach miast np. drogi rowerowe, ciągi piesze
- B. Wymiana kotłów oraz inwestycje w odnawialne źródła energii

Perspektywa finansowa

Działanie 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych

Ograniczenie niskiej emisji transportowej oraz kominowej w ramach kompleksowych strategii niskoemisyjnych

Poddziałanie 3.4.3 ZIT AJ

Preferowane projekty

A

- Wynikające z **Planów Gospodarki Niskoemisyjnej / Strategii ZIT / planów mobilności miejskiej**
- W miastach pow. 20 tys. mieszkańców
- Realizowane w miejscowościach uzdrowiskowych
- Dotyczące zakupu taboru o alternatywnych źródłach zasilania
- Dotyczące taboru umożliwiającego przewóz rowerów
- **Projekty rewitalizacyjne ujęte w programie rewitalizacji danej gminy**

B

- Zgodność z **Planami Gospodarki Niskoemisyjnej**
- Dotyczące systemów grzewczych opartych na paliwach inne niż stałe
- Wykorzystujące OZE
- Realizowane w miejscowościach uzdrowiskowych
- Których efektem realizacji będzie redukcja **CO₂ o więcej niż 30%**
- **Projekty rewitalizacyjne ujęte w programie rewitalizacji danej gminy**

Perspektywa finansowa

Działanie 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych

Ograniczenie niskiej emisji transportowej oraz kominowej w ramach kompleksowych strategii niskoemisyjnych

Poddziałanie 3.4.3 ZIT AJ

Formy i warunki dofinansowania

- Maksymalny poziom dofinansowania: **do 85%** wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu.
- Minimalna całkowita wartość projektu: 200 000 PLN.

Wydatki niekwalifikowane

- Wydatki na inwestycje infrastruktury drogowej stanowiące element uzupełniający projektu przekraczające wartość 35% wartości wydatków kwalifikowalnych
- Wydatki na zakup środków transportu nie spełniających europejskich norm dotyczących komunikacji zbiorowej
- Wydatki na energooszczędne oświetlenie miejskie przekraczające wartość 50% wydatków kwalifikowalnych
- Powyższe limity nie podlegają sumowaniu, tzn. elementy uzupełniające muszą zawsze stanowić mniej niż 50% wydatków kwalifikowalnych

Perspektywa finansowa

Działanie 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych

Ograniczenie niskiej emisji transportowej oraz kominowej w ramach kompleksowych strategii niskoemisyjnych

Termin naboru	Typ projektu	Poddziałanie
30.05.2016 r.	A. d)	3.4.1
31.07.2016 r.	A. a) A. b) A. c)	3.4.1
	A. b) A. c) A. d)	3.4.2
	A. a) A. b) A. c) A. d)	3.4.3 3.4.4
02.01.2017 r.	B	wszystkie

Poddziałanie 3.4.3 ZIT AJ

Perspektywa finansowa

Działanie 3.5 Wysokosprawna kogeneracja

Rodzaje przedsięwzięć

- A. Projekty dotyczące budowy, przebudowy (w tym zastąpienie lub odnowa istniejących) jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji i trigeneracji (również wykorzystujące OZE) wraz z niezbędnymi przyłączeniami.
- B. Projekty dotyczące rozbudowy i/lub modernizacji sieci ciepłowniczych.

Preferowane projekty

- zakładające wykorzystanie **OZE**
- zgodne z **planami dotyczącymi gospodarki niskoemisyjnej**
- których efektem realizacji będzie redukcja emisji CO₂ o **więcej niż 30%**
- w przypadku budowy nowych instalacji zostanie osiągnięte **co najmniej 10%** uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii
- w których wsparcie udzielane jest poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych

Perspektywa finansowa

Działanie 3.5 Wysokosprawna kogeneracja

Formy i warunki dofinansowania

- Maksymalny poziom dofinansowania: **do 85%** wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu.
- Minimalna całkowita wartość projektu: 100 000 PLN

Wydatki niekwalifikowane

- Wydatki poniesione na wykonanie wewnętrznej instalacji odbiorczej z wyłączeniem sytuacji, w której wytwarzana energia służy m.in. zaspokojeniu potrzeb własnych
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy
- Wydatki na działania związane z utrzymaniem funkcjonowania źródła energii oraz zwykła wymiana części, które podlegałyby wymianie w trakcie zwykłego okresu eksploatacji przedmiotowej instalacji, nie prowadzące do wydłużenia przewidywanego okresu jej ekonomicznego wykorzystania
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu

Perspektywa finansowa

Działanie 3.5 Wysokosprawna kogeneracja

Formy i warunki dofinansowania

- Maksymalny poziom dofinansowania: **do 85%** wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu.
- Minimalna całkowita wartość projektu: 100 000 PLN

Wydatki niekwalifikowane

- Wydatki poniesione na wykonanie wewnętrznej instalacji odbiorczej z wyłączeniem sytuacji, w której wytwarzana energia służy m.in. zaspokojeniu potrzeb własnych
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy
- Wydatki na działania związane z utrzymaniem funkcjonowania źródła energii oraz zwykła wymiana części, które podlegałyby wymianie w trakcie zwykłego okresu eksploatacji przedmiotowej instalacji, nie prowadzące do wydłużenia przewidywanego okresu jej ekonomicznego wykorzystania
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu

Perspektywa finansowa

Działanie 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną Poddziałanie 6.1.3 ZIT AJ

Zwiększenie dostępu do usług społecznych związanych z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej oraz deinstytucjonalizacji usług

Rodzaje przedsięwzięć

- C. Budowa, remont, przebudowa, rozbudowa, wyposażenie, modernizacja oraz adaptacja infrastruktury prowadzonej przez podmioty opieki nad dziećmi do 3 roku życia
- D. Remont, przebudowa i wyposażenie infrastruktury zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania chronione, wspomagane i treningowe skierowane w szczególności dla osób opuszczających pieczę zastępczą, zakłady poprawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.
- E. Remont, przebudowa i wyposażenie infrastruktury zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne.
- Dla D. i E. Interwencja może wykraczać poza części wspólne budynków. Wsparcie ma być powiązane z procesem aktywizacji społeczno-zawodowej mające na celu usamodzielnienie ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Preferowane projekty

- **Projekty rewitalizacyjne ujęte w programie rewitalizacji danej gminy**
- Wszystkie projekty powinny uwzględniać dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Związane z tworzeniem nowych miejsc opieki nad dziećmi
- Realizowane w partnerstwie

Perspektywa finansowa

Działanie 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną Poddziałanie 6.1.3 ZIT AJ

Zwiększenie dostępu do usług społecznych związanych z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej oraz deinstytucjonalizacji usług

Formy i warunki dofinansowania

- Maksymalny poziom dofinansowania: **do 85%** wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu.
- Minimalna całkowita wartość projektu: 50 000 PLN

Wydatki niekwalifikowane

- Wydatki na inwestycje w części związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej i/lub prowadzeniem działalności gospodarczej nie związanej celem projektu we wspieranych w projekcie budynkach
- Wydatki na termomodernizację przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych na pojedynczy budynek w projekcie
- Wydatki na zagospodarowanie otoczenia w zieleń i drobną architekturę przekraczające 15% wartości wydatków kwalifikowalnych (typ projektu C.)
- Wydatki na zagospodarowanie otoczenia w zieleń i drobną architekturę w schematach (typ projektu D. i E.)
- Wydatki dotyczące infrastruktury przedszkoli

Perspektywa finansowa

Działanie 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną Poddziałanie 6.1.3 ZIT AJ

Zwiększenie dostępu do usług społecznych związanych z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej oraz deinstytucjonalizacji usług

Termin naboru	Typ projektu	Poddziałanie
04.05.2016 r.	C	wszystkie
31.10.2016 r.	D E	6.1.1. 6.1.2 6.1.3
09.11.2016 r.	D E	6.1.4

Perspektywa finansowa

Działanie 9.1 Aktywna integracja

Poddziałanie 9.1.3 ZIT AJ

Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia

Rodzaje przedsięwzięć

- A. (drugi typ operacji): Projekty na rzecz integracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
- C. Wsparcie dla tworzenia i/lub działalności podmiotów integracji społecznej tj. CIS, KIS, ZAZ, WTZ

Preferowane projekty

- **Realizujące działania wspierające obszary objęte programami rewitalizacji**
- Realizowane w partnerstwie instytucji rynku pracy oraz podmiotów pomocy i integracji społecznej
- Realizowane w partnerstwie, w szczególności z LGD, których działania ukierunkowane jest na aktywne włączenie

Perspektywa finansowa

Działanie 9.1 Aktywna integracja

Poddziałanie 9.1.3 ZIT AJ

Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia

Formy i warunki dofinansowania

- Maksymalny poziom dofinansowania: **do 85%** wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu.
- Minimalna całkowita wartość projektu: 50 000 PLN

Warunki i ograniczenia

- Nie są finansowane bierne formy pomocy w postaci zasiłków
- Projekty obejmujące wyłącznie pracę socjalną nie są przyjmowane do dofinansowania
- W ramach działania będą finansowane obok działań tzw. miękkich, wydatki inwestycyjne w ramach mechanizmu finansowania krzyżowego cross-financing
- Wartość wydatków w ramach cross-financingu nie może stanowić **więcej niż 10%** finansowania unijnego na poziomie projektu

Perspektywa finansowa

Działanie 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych

Poddziałanie 9.2.3 ZIT AJ

Zwiększenie dostępności środowiskowych usług społecznych, w tym opiekuńczych i wsparcia rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wsparcia pieczy zastępczej

Rodzaje przedsięwzięć

- A. Usługi asystenckie i opiekuńcze
- B. Usługi wsparcia rodziny i pieczy zastępczej
- C. Mieszkania wspomagane

Preferowane projekty

- **Realizujące działania wspierające obszary objęte programami rewitalizacji**
- Realizowane przez organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne
- Realizowane w partnerstwie podmiotów świadczących usługi społeczne oraz organizacji pozarządowych
- Realizowane na obszarach o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług

Perspektywa finansowa

Działanie 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych

Poddziałanie 9.2.3 ZIT AJ

Zwiększenie dostępności środowiskowych usług społecznych, w tym opiekuńczych i wsparcia rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wsparcia pieczy zastępczej

Formy i warunki dofinansowania

- Maksymalny poziom dofinansowania: **do 85%** wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu.
- Minimalna całkowita wartość projektu: 50 000 PLN

Warunki i ograniczenia

- Utrzymanie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi trwa nie dłużej niż 3 lata
- Beneficjent zobowiązany jest zachować trwałość miejsc świadczenia usług i mieszkań utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu
- W ramach działania będą finansowane obok działań tzw. miękkich, wydatki inwestycyjne w ramach mechanizmu finansowania krzyżowego cross-financing
- Wartość wydatków w ramach cross-financingu nie może stanowić **więcej niż 10%** finansowania unijnego na poziomie projektu

Perspektywa finansowa

Działanie 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych

Poddziałanie 9.2.3 ZIT AJ

Zwiększenie dostępności środowiskowych usług społecznych, w tym opiekuńczych i wsparcia rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wsparcia pieczy zastępczej

Termin naboru	Typ projektu	Poddziałanie
07.03.2016 r.	A B C	9.2.1
07.03.2016 r.	A C	9.2.2
15.04.2016 r.	A B C	9.2.3 9.2.4

Aplikowanie w projektach rewitalizacyjnych - działanie 6.3

Wszystkie projekty planowane do realizacji muszą być ujęte w lokalnym programie rewitalizacji lub w dokumencie równoważnym - dokument równoważny to taki, który zawiera wszystkie niezbędne elementy programu rewitalizacji, zgodnie z Wytycznymi opracowanymi przez Ministerstwo Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz wytycznymi programowymi IZ RPO WD dotyczącymi zasad przygotowania lokalnych programów rewitalizacji (lub dokumentów równorzędnych) w perspektywie finansowej 2014-2020.

Obszary rewitalizowane powinny być wyznaczane z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych odnoszących się do danej jednostki terytorialnej – gminy

Aplikowanie w projektach rewitalizacyjnych - działanie 6.3

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jst;
- jednostki sektora finansów publicznych;
- wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe;
- towarzystwa budownictwa społecznego;
- organizacje pozarządowe;
- kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- instytucje kultury;
- Lokalne Grupy Działania;
- zakłady lecznictwa uzdrowiskowego;
- podmioty lecznicze.

Aplikowanie w projektach rewitalizacyjnych - działanie 6.3

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jst;
- jednostki sektora finansów publicznych;
- wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe;
- towarzystwa budownictwa społecznego;
- organizacje pozarządowe;
- kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- instytucje kultury;
- Lokalne Grupy Działania;
- zakłady lecznictwa uzdrowiskowego;
- podmioty lecznicze.

Aplikowanie w projektach rewitalizacyjnych - działanie 6.3

Działanie 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów

Poddziałanie 6.3.3 ZIT AJ

Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Rodzaje przedsięwzięć

- A. Remont, przebudowę, rozbudowę, adaptację, wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, obiektów, zagospodarowanie terenów i przestrzeni (np. monitoring miejski lub dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych) - w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
- B. Remont, odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych
- C. Inwestycje w tzw. drogi lokalne (gminne i powiatowe) wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Wsparcie będzie możliwe jedynie wtedy, gdy inwestycje takie będą stanowiły element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją (fizyczną, gospodarczą i społeczną) i będą stanowiły element lokalnego programu rewitalizacji

Preferowane projekty

- **Projekty rewitalizacyjne ujęte w programie rewitalizacji danej gminy**
- Wszystkie projekty powinny uwzględniać dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Realizowane w partnerstwie
- Wysokość wsparcia projektów w zakresie kultury nie będzie przekraczać 2 mln euro kosztów kwalifikowalnych projektu

Aplikowanie w projektach rewitalizacyjnych - działanie 6.3

Działanie 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów

Poddziałanie 6.3.3 ZIT AJ

Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Formy i warunki dofinansowania

- Maksymalny poziom dofinansowania: **do 85%** wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu.
- Minimalna całkowita wartość projektu: 100 000 PLN

Wydatki niekwalifikowane

- Wydatki na remont, odnowę części usługowej, produkcyjnej itp., związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej we wspieranych w projekcie budynkach
- Wydatki na remont, odnowę części związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej we wspieranych w projekcie budynkach
- Wydatki na uzbrojenie terenu
- Wydatki na termomodernizację przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych na pojedynczy budynek w projekcie

Aplikowanie w projektach rewitalizacyjnych - działanie 6.3

Działanie 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów

Poddziałanie 6.3.3 ZIT AJ

Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Termin naboru	Typ projektu	Uwagi
01.08.2016 r.	B	Do Poddziałania 6.3.1 OSI
15.11.2016 r.	A C	Do Poddziałania 6.3.1 horyzontalne/OSI

...Mamy energię by wspierać